

DIRVA

Nr. 141

Gruodis-December 8, 1961

Cleveland, Ohio

GOMULKA NORI 'NEPRIKLAUSOMO' KOMUNIZMO

Jis pasisakė prieš tarptautinio komunizmo organo buvimą ir pabrėžė, kad partija neturi gauti įsakymu iš užsienio...

Lenkijos komunistų partijos vadas Wladyslaw Gomulka neseniai pasakė kalbą, kuri už Lenkijos sienų nesusilaukė didelio dėmesio. Sovietijoje ji buvo išcenzūruota, o Vakaruose nuo jos nukreipė dėmesį nesutarimai tarp Pekino ir Maskvos.

Savo kalboje Gomulka aštriai kritikavo stalinizmą. Jo kritika buvo labiau pagrįsta negu Chruščiovo, kuris pasitenkino tik paviršutiniškais kaltinimais Stalinui. Gomulka labiau kritikavo marksistinę doktriną.

Lenkijos komunistų vadą yra nuomonės, kad nereikia peržengti ribų kovoje su režimo priešais viduj socializmo krašto. Didžiausia Stalino klaida buvo noras realizuoti ūkių kolektivizaciją per jėgą, sako Gomulka. Vietoj pripažinęs kai kurias kritikas pagrįs-

tomis, jis stengėsi likviduoti tuos, kurie su juo nesutiko. Toks mteodas, sakė Gomulka, veda į monolitizmą ir baigiasi policiniu režimu, leisdamas atsirasti asmens kultui. Tad Stalino nusikaltimai ir yra pasekmė tos griežtos doktrinos. Šis griežtumas sukelia įtarimus ir sėja baimą.

Gomulka gina savo laikyseną. Su dabartiniu Kremliaus šefu praeity jis turėjo nesutarimų, bet jis yra įsitikinęs marksistas, tik jo marksizmo supratimas ir vykdymas yra švelnesnis, negu kitų komunistinių kraštų vadų.

Lenkijos komunistinis režimas žemės ūkio politikoje paliko didesnę laisvę ūkininkams. Dar ir šandien Lenkijoje yra daugiau nuosavų, negu kolektyvinių ūkių. Lenkų rašytojai ir menininkai klauso ne taip griežtų partijos įsakymų, kaip Sovietijoje. Užtenka tik pasklaidyti lenkų žurnalus, kur matyti pilna abstraktinių piešinių reprodukcijų, kurie Sovietijoje yra laikomi dekadentine meno srove.

Bet šita relatyvinė laisvė Lenkijoje neturi mums sukelti iliuzijų, kad Gomulka krypsta į antikomunizmą, ar kad jis nori vienu ar kitu būdu prislopinti pagrindus, kuriais remiasi marksizmas-leninizmas.

Gomulka mano, kad kiekvienas kraštas turi vystyti savo formos komunizmą, kuris jam labiau tinka, atsižvelgiant istorinių ir socialinių to krašto aplinkybių. Savo kalboje jis nedvejodamas pasakė, kad jo nuomone, buvimas tarptautinio komunizmo organo yra visai nereikalingas. Anot jo, komunistų partijai nereikalinga gauti įsakymų iš užsienio. Galima sušaukti regijonalines konferencijas, bet tik nuomonių pasikeitimui, o ne įsakymų gavimui.

Gomulkos idėja nėra vieniša. Ji šiuo metu svarbi tuo, kad panašią poziciją, po kompartijos kongreso, užima ir kitų kraštų komunistai. Italijos komunistų partijoje jau pūčia nauji vėjai. Partijos vadai reika-

lauja daugiau nepriklausomybės, kad į jų reikalus nesikištų kitų kraštų komunistai. Indijos komunistų partija atvirai kritikavo kinų komunistus ir remia savo vyriausybę Kinijos-Indijos sienų konflikte. "Nepriklausomųjų" komunistų srovė didėja.

Kai kurie vakariečiai džiaugiasi tuo nauju reiškiniu ir jame įžiūri komunizmo susilpnėjimo ženklus. Bet čia jie daro klaidą, nes komunistų partijos, kada galės ginti savo krašto reikalus, o ne vien Maskvos, pasidarys stipresnės ir labiau grūmojančios.

ŽINIOS IŠ VISUR

- **Suomija atšventė savo 44 nepriklausomybės metų sukaktį.** Sukaktis praėjo didžiam susikaupime, kaip išsaugoti laisvę.

- **I Suomijos pasiuntinybė Maskvoje,** kur buvo suruoštas diplomatams priėmimas, buvo atsilankęs ir Chruščiovas, vaidindamas Suomijos nepriklausomybės saugotoją.

- **Du Kubos diplomatai,** būvę Ispanijoje ir pasitraukę iš savo postų dėl Kubos komunistinio, artimiausiu laiku nori atvykti į JAV. Kadangi jie pasitraukė iš pareigų jau po to, kai Castro prisipažino esąs komunistas, tai manoma, kad jie turi pakankamai įdomių žinių. O antra, į Ispaniją Castro dabar labai piktai įžiūri, nes iš ten gali ateiti labai rimta Kubos sukilėliams parama.

- **Meksikai pabalsavus drauge su Kuba,** kad nebūtų Amerikos Valstybių Sąjungoj svarstomos sankcijos prieš komunistinę Kubą, kai kuriuose JAV sluokniuose prasideda nuotaių kėlimas prieš tokią Meksikos laikyseną.

- **Katangoje,** kurią J. Tautų pastangomis norima be jokių kompromisų įjungti į Kongo valstybę, jau klinta diena eina mūšiai. Iš abiejų pusių yra aukų, o kovoms galo nematyti. Ka-

Lapkričio 26 d. Chicagoje buvo gražiai paminėta Lietuvos karuomenės šventė. Po pamaldų, minėjimo dalyviai su vėliavomis, susirinko prie žuvusiųjų dėl Lietuvos laisvės paminklo Jaunimo Centro sodelyje, kur Ramovės centro valdybos vicepirmininkas M. Reklaitis uždegė aukurą ir Chicagos Ramovės skyr. pirm. J. Gaižutis pasakė kalbą. Dainavos ansambliai giedant buvo padėtas vainikas. Nuotraukoje: vainiką padėjęs J. Gradinskas (dešinėje) ir prie aukuro birutietės O. Gradinskienė ir p. Tumienė. V. Noreikos nuotrauka

AMERIKIEČIŲ PLEPĖJIMAS PADEDA SOVIETAMS SUŽINOTI PASLAPTIS (Dirvos specialaus korespondento Paryžiuje)

Šnipas - tai baisus žodis, turintis paniekinančios ir žeminančios reikšmės. Pavadinime žmogų šnipu -- jis turi teisės

tangiečiai pasiryžę kietai ginti savo laisvę ir stiprių jėgų spaudžiami pereiti į partizaninį karą.

Anglija labai aiškiai pareiškė savo nuomonę, kad ji karinei Katangos prievartai nepritaria.

- **• Buvo ruošiamasi JAV astronautą apie žemę paleisti dar šį mėnesį,** bet aiškėja, kad nebus spėta pasirošti ir pašalinti visas kliūtis, kurios buvo pastebėtos neseniai skraidinant beždžionę. Tikima, kad tai bus padaryta 1962 m. sausio mėnesį.

- **Iš Dominikonų Respublikos pranešama,** kad baigiama susitarti su opozicija, vadovaujama Viriato A. Fiallo. Bus sudaryta nauja krašto vadovybė ir tuo bus baigtas streikas, kraštui nešąs didelių nuostolių.

- **Vakaru Vokietija,** suprasidama pavojus, kurie dažnai kyla dėl Berlyno ir Rytų Vokietijos, planuoja daugiau išleisti ginklų ir reikalingas ir karines savo jėgas išauginti iki 400,000 karių.

užsigauti ir reikalauti viešo savo garbės atitaisymo.

Ar tai visada teisinga? Šnipas, reikia turėti galvoje tikrą to žodžio politinę prasmę, tai "neuniforuotas kareivis", dirbąs savo krašto labui. Jo priemonės ne ginklas, bet inteligencija, gudrybė ir, dabartiniais laikais, mašinos. Jis dažnai rizikuoja daugiau negu kareivis. Jis yra pats atsakingas. Pagautas neturi nei prisipažinti, nei išduoti jam žinomus bendradarbius, pasiektus ar siekiamus tikslus. Karjeros galas -- kulka arba uždavinį atlikus grįžimas į bevardę minią.

Jų rolė yra milžiniška ir kas kart didėjanti. Kaip Stalinas sakė -- reikia daug kareivių karui laimėti, bet užtenka kelių žmonių tinkamoje vietoje, kad prieš laimėjimą sutrukdyti.

Mūsų laikais, be žmonių -- šnipų, atsirado ir be galo tobulos mašinos -- šnipai. Pav., amerikiečių supersatelitai Midala ir Samos, kas trečią dieną skreda 450 km. aukštumoje virš Rusijos. Jų jautrios ir galingos foto kameros sugeba kasdien nufotografuoti 8 mil. kv. km. nepaprastu tikslumu. Bet koks aerodromo pakeitimas, kariuomenės sukoncentravimas, nauji pastatai yra aiškiai matomi.

Pridėkime prie jų satelitų įvairius radarus, seismografus, mikrobarografus, kurie užregistruoja kad ir mažiausią žemės ar oro vibraciją. Tat atrodytų, kad paslapčių nebėgal būti.

Iš dalies teisinga, bet dabar didžiausias ir svarbiausias šnipinėjimo objektas, tai kaip tik ir yra tos mašinos, jų gamyba bei galingumo paslaptys. Šių dienų kare bus mažiau svarbu žinoti, kiek kurion vieton yra stungiama kareivių, bet kokius jėtuuri ginklus, o kiek ir kokių lėk-

tuvų ar satelitų skrenda, kokių aukščių ir greičių.

JAV turi puikius įrankius, mašinas ir žmones. Bet Amerikoje per daug kalbama. Viskas yra daroma viešai. Vos amerikiečiai ką nors naujo pastiekė ar išrado naują ginklą bei jo patobulinimą, tuoj laikraščiai yra pilni smulkiausių aprašymų, nuotraukų. Nurodomi fabrikai ir inžinieriai, kurie juos gamina.

Dar keisčiau, prieš atliekant bet kokią bandymą, visuomenė, tuom pačiu pasaulis ir priešas, yra informuoti, kad tokią tai dieną, tokią valandą, tokioje vietoje įvyks toks ir toks bandymas. Prisiminkime pirmuosius JAV satelitus. Pats Chruščiovas juokėsi: mes, rusai, sako, kaip ir vištos, giedam kiaušinė padėje, o amerikiečiai gieda prieš...

Rusijoje nekalbama. Ir mes nieko tikro nežinome kas ten daroma. Arba priešingai, Chruščiovas skelbia, kad Rusijoje, pav., atominės bombos, satelitai ar raketos, gaminamos serijomis, masėmis "lyg dešros". Bet niekad jokių skaičių. Mat, žodis taip pat gali tapti ginklu, ypač nervų kare.

JAV lošia atvirom kortom. Ji praneša programas, duoda skaičius, skelbia nuotraukas. Jos žodžiai -- tai jos pačios penktosios kolona. FBI gauda ir areštuoja mažus, smulkius šnipus. Tuo tarpu patys senatoriai, generalai ar įmonių direktoriai, viešai skelbia pasiektus ar netolimus rezultatus, norėdami gauti naujų kreditų.

Vokiečiai buvo šnipinėjimo meistrai. Bet Rusijoje jiems nepasisekė. Daugumas jų turimų žinių buvo klaidingos. Ir dabar spėjama, kad jei Hitleris būtų buvęs tinkamai informuotas, vargu jį būtų pradėjęs karą su Rusija, kuris buvo jo žlugimo priežastis.

ŠVEDIJOS IŠDUOTO SOVIETAMS KARIO ATSIMINIMAI

Gruodžio 14 d. Dirvoje pranešėme, kad Naujojoje Zelandijoje mirė Lietuvos kariuomenės kariuomenės Jonas Jančys. Jis buvo patekęs į tą išgarsėjusią karių grupę švedijoje, kuri buvo rusams išduota.

J. Jančys buvo raginamas parašyti savo prisiminimus. Juos pradėjo, bet nelauktai atėjusi mirtis, rašymą nutraukė. Ką jis buvo parašęs, jo šeimos ir mūsų N. Zelandijos bendradarbis Vladas Butkienės rūpesčiu, Dirva rankraščius jau gavo.

Atsiminimai įdomūs ir artimiausiu laiku Dirvoje bus pradėti spausdinti.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

☆☆☆

NAUJAUSIA KLaida

Prezidento Kennedžio pasikalbėjimą su Adžubėjmu prancūzų vyriausybė laikė naujausia klaida tragiškų klaidų virtinėje.

Prancūzams atrodo, kad Kennedys pasisakė esąs pasirengęs aukoti vakarinės Vokietijos interesus už sąjungininkų interesą pasilikti Berlyne.

Prancūzijos prezidentas De Gaulle mano, kad pasikalbėjimas tiesia kelią į "naują Jaltą". Jo nuomone, jei amerikiečiai ir britai būtinai nori derybų su rusais, tai negalės jų sulaukyti, tačiau kuriems galams Prancūzija turinti tokiam dalyke dalyvauti.

Su Adenaueriu buvę sutartą, kad derybos būtų tik dėl Berlyno. Bet iš Kennedžio pasikalbėjimo išskyla daug platesnis užsimojimas.

Kennedys kalbėjo apie taiką vidurinėje Europoje, apie sutikimą palikti Vokietiją su skaldytą bent penkioliką metų, ir jis jau sutiko, kad Chruščiovas sudarytų atskirą taikos sutartį su savo statytiniais rytinėje Vokietijoje vien ta sąlyga, kad ta sutartis nesukliudytų sąjungininkams (simboliškai) pasilikti vakariename Berlyne.

Iš pasikalbėjimo su "laikraštiniu" išėjo jau derybų pradžia.

Amerikos prezidentas pasiūlė nuolaidas iš savo pusės.

Vieną iš tų nuolaidų -- tarptautinę globą vieškeliai iš vakarų Vokietijos į Berlyną -- Maskva per savo garsią kalbą Ulbrichtą jau atmetė. Bus reikalaujama nusileisti toliau: sutikti, kad Ulbrichtas kontroliuotų vieškelį (kaip Maskva iš pat pradžių numatė).

Prancūzai mano, kad taip dalykams susidėjus, vargu Adenaueris besutiks dalyvauti pasitarimuose numatyti derybų planui. Nes derybos jau gi pradėtos: viešai ir be plano.

--Kodėl jūs baidotės? Mes vis esame pasiruošę derėtis!..

Sveikinamas savo sargybos, Hitleris išeina iš mitingo, pirmaisiais nacionalsocialistų partijos kūrmosi metais.

Jeį Hitleris būtų laimėjęs karą...

Nuo šio numerio pradėdame spausdinti reportažą apie Tretijį Reichą, iš kurio skaitytojas sužinos, kas tikrumoje įvyko pasirašant vokiečių-sovietų paktą? Kodėl galingos Anglijos premjeras kapituliavo Muenchene, kai Hitleris buvo pasiruošęs nusileisti? Koks sentimentas jungė Hitlerį su Mussoliniu? Kaip didieji kapitalistai atidarė Hitleriui duris į valdžią? Kodėl atentatai prieš Hitlerį niekad nepasisekdavo?

Ekonominė krizė, kuri kilo pasaulyje 1929 metais, Adolfui Hitleriui davė progą, kurios jis seniai ieškojo, kaip ir visi didieji revoliucionieriai, pasisekimo laukdami tik nelaimių laikotarpyje.

Bet Hitleris skyrėsi nuo kitų revoliucionierių tuo, kad savo revoliuciją pradėjo vykdyti tik po to, kai laimėjo politinę valdžią. Įvykiai taip susidėjo, kad grupė vokiečių politikų, pasižadėjusių lojališkai ginti respubliką, iš silpnumo pasidavė Hitlerio žaidimui. Bet to dar negalima buvo numatyti 1930 metais.

1929 metais spalio 3 mirė vokiečių valstybininkas Gustav Stresemann, kuris buvo atsiėkęs laimėjimų ir jam pasisekė Vokietiją įtrikinti į didžiųjų valstybių tarpą, duodant kraštui politinį ir ekonominį pastovumą. Bet praėjus trims savaitėms po jo mirties, Wall Streete vokiečių akcijos pradėjo kristi. Rezultatų nereikėjo ilgai laukti. Vokiečių gerbūvio pagrindinis akmuo buvo užsienio paskolos ir tarpautinė prekyba. Bet dabar, atėjus terminui mokėti, vokiečių pramonininkai nebegalėjo to padaryti.

Hitleris buvo išpranašavęs katastrofą, bet kaip ir kiti politikai, jis nežinojo kas ją sukė-

lė. Gal net mažiau už kitus jis žinojo, nes ekonomijoje jis buvo ignorantas. Bet priešingai, jis labai interesavosi progą, kurią jam krizė davė.

Reikėjo tą nepaprastą laikotarpį.

NACIONALSOCIALISTŲ EMBLEMA

Dar 1920 metais Hitleris suprato, kad partija reikalinga emblemos, vėliavos ir simbolio, kuris vaizduotų naujos organizacijos siekimus, paveiktų masės vaizduotę ir vestų į kovą.

Ilgai žiūrindamas įvairius projektus, jis sustojo prie raudonos vėliavos, kurios baltame apskritime buvo svastika. Svastika buvo nukopijuota iš istorinių brėžinių, nes ji jau buvo naudojama senovės Egipte ir Kinijoje.

Patenkintas projektu, Hitleris pasakė, kad tai bus tikrasis partijos simbolis. Raudonoj spalvoj bus matomas socialinis sąjūdis, baltos tautinė ideja, o svastikoj kovos misija, kad nugalėtų žmogus arijietis.

tarpį išnaudoti savo politikos įgyvendinimui. Jis pasistengė laimėti du stipriausius valstybės ramsčius: armiją ir pramonininkus.

1929 m. kovo 15 d. Muenchene Hitleris pasakė kalbą, kurioj kvietė armiją persvarstyti savo priešišką nusistatymą nacionalsocializmui ir paramą respublikai.

"Ateitis nepriklauso nykstančioms partijoms, bet partijoms, kurios stiprybę semiasi iš tautos, kurios nori prisijungti prie armijos, kad vieną dieną galėtų ginti tautos interesus."

Hitleris įspėjo karininkus saugotis, kad marksistai nelaimėtų prieš nacius, nes jei tai įvyks, bus galas vokiečių armijai. Tad karininkai turį įsimaišyti į politiką, kad galėtų tapti režimo ramsčiais ir politiniais komisarais. Jei jūs neisite tiesiai, sakė Hitleris, jūs žmonos ir vaikai bus sukišti į kalėjimus. Ir jei to nepakaks, jus išmes į armijos ir galbūt pastatys prie mūro...

Tada Hitlerio kalbos mažai kas klausėsi, bet kad armijai būtų žinoma, Voelkischer Beobachter atspausdino armijai specialiai skirtą laidą, kurioj ji bu-

vo paduota ištisai ir vėliau nacių spaudoj dar buvo ilgai komentuojama.

1927 metais vokiečių armija buvo uždraudusi naciams savo tarpe verbuoti narius ir net priešinosi, kad nacių partijai priklausą asmenys užimtų civilines tarnybas armijoje. Bet 1930 metų pradžioje jau buvo aišku, kad nacių propaganda armijoje davė rezultatų. Ypač jaunųjų karininkų tarpe Hitleriui pasisekė suvilioti fanatišku nacionalizmu. Gal būtų, nemažai karininkų prisijungę prie nacių ir dėl to, kad Hitleris piešė armijai gražias ateities perspektyvas. O tai davė pagrindo tikėtis greitesnio paaugstinimo tarnyboje.

Nacių infiltracija į armiją pasidarė visai rimta ir krašto apsaugos ministeris gen. Groener 1930 m. sausio 22 d. išleido įsakymą armijai, kuriame įspėjo karininkus apie nacių kesinimasi įsiskverbti į armiją, išnaudoti ją savo politiniams tikslams ir pasigrobti valdžią. Jis prašė karių susilaikyti nuo politinės veiklos ir tarnauti valstybei nedalyvaujant partijų ginčė.

Bet jaunesni karininkai to įsakymo nepaklausė. 1930 m. pavasarį trys leitenantai -- Ludin, Scheringer ir Wendt iš Ulmo garnizono buvo areštuoti už skleidimą karininkų tarpe nacių doktrinos ir bandymą įtikinti savo draugus, kad nacių sukilimo metu jie neturi šaudyti į sukilėlius.

Tai buvo laikoma išdavyste. Bet gen. Groener nenorėjo įvykio iškelti dienos žvieson ir trys leitenantai buvo atiduoti teismui už nedrausmingumą. Tačiau Scheringeriui pasiuntus straipsnį į Voelkischer Beobachter, nepavyko dalyko nuslėpti.

1930 m. rugsėjo mėn., savaitę praėjus po nacių laimėjimo rinkimuose, karininkai buvo teisiami Leipcege už išdavystę. Juos ginti stoji nacių advokatai Hans Frank ir Carl Sack. Bet to teismo įžymybėmis buvo ne kaltinamieji ir ne jų advokatai, bet Adolfas Hitleris, kuris buvo pakviestas liudininku.

Pasinaudojamas savo oratoriškais gabumais ir sugebėjimais politinė strategijoje, Hitleris liudininko suolą išnaudojo propagandai, patvirtindamas, kad naciai nesiruošia daryti sukilimų, jie valdžią siekia paimti legaliu keliu ir kad jaunesni karininkai klydo laukdami ginkluoto sukilimo.

"Mūsų sąjūdis nereikalingas griebtis jėgos. Ateis laikas, kada vokiečių tauta supras mūsų idėjas, tada 35 milijonai vokiečių stovės užpakaly manęs... Kai mes turėsime konstitucines teises, mes sukursime valstybę tokią, kokia mums atrodys gera. Teismo pirmininkas: "Ar irgi konstituciniu keliu?" Hitleris: "Taip."

Bet Hitleris, nors kreipėsi į armiją, galvojo apie konservatyvinius sluoksnius, bet negalėjo palikti ramybės savo šalininkų, kurie troško revoliucijos. Jis išnaudojo progą, kai teismo

UŽ MŪSŲ PINIGUS VYKDOMI MASKVOS NORAI

Katangos jungimas į raustelėjusį Kongą

Gera informuotas laikraštėtininkas Fr. Ginder, apie Katangos bėdas taip samprotauja:

--Melskimės, kad Katanga būtų išlaisvinta nuo Jungtinių Tautų jėgų. Nors Afrika ir labai toli nuo mūsų, tačiau -- turime ją susiinteresuoti, nes tenai vyksta kovos, o mūsų kraštas atsistojęs tų kovų neteislingojon pusėn.

Kada belgai, girdi, 1960 m. iš tenai išsikraustė, pirmieji į Kongą įsikraustė raudonieji. Jiems padėjęs įsikrausti Patricijus Lumumba, kuris vėliau buvo nužudytas, o dabar -- jo batais apsiavęs Antanas Gizenaga, Pragoj treniruotas komunistas. Šiandien -- jis gi centrinės valdžios vicepirmininkas. Vidaus reikalų ministeris toj vyriausybėj, su visa policine jėga -- taip pat Pragos auklėtinis -- Kristupas Gbenye. Teisingumo ministeris Remy Mwamba -- taip pat pasišventęs Gizengos pasekėjas.

Dabartiniam Kongo parlamente, iš 44 vietų, 23 užimtos lumumbistų. Ir ko galima laukti iš tokio parlamento ir tokios valdžios?

KO DABAR SIEKIAMA?

Tikslingiau numatantieji politiką supranta (tą žino ir raudonieji), kad jeigu Kongas visiškai paraudonuotų, šiaurinė to krašto provincija -- Katanga -- liktų balta. Tat reikia viską daryti, kad taip neatsitiktų. Kremliui reikalinga visos raudonos Kongas. O Katangai vadovauja provakarietiškas metodistas Moise Tšombe. Jis ne kartą yra sakęs: "Aš myliu jūsų žmones, myliu vakariečius..."

Nežiūrint visokių pamočių, vakariečiai tą patį daro, ką ir daugelį kartų jie yra padarę -- išduoda savo draugus. Štai tik keletas jų tokių "kaidelių": 1933 m. jie išdavė Rusijos žmones, pripažindami Maskvos vyriausybę, 1943 m. -- jie išdavė mirčiai gen. Michailovičių, kiek vėliau -- išdavė Čiang-Kaišeką, toliau -- buvo išduota Lenkija, Čekoslovakija, Vengrija, Rytinė Vokietija, Latvija, Estija, Lietuva, Bulgarija, Rumunija,

pirmininkas jam priminė 1923 metais pasakytus žodžius, nepasisekus pučui, kada jis sakė: "Galvos riedės žemėn".

Teismo pirmininkas: "Ar jūs paneigiate šiandien tuos žodžius?"

--Aš galiu jus užtikrinti, -- pasakė Hitleris, kada nacionalsocializmo sąjūdis bus laimėjęs, bus taip pat nacionalsocialistinio teisingumo teismams. Tada 1918 metų revoliucijai bus atkeršyta ir galvos riedės...

Publikai, kuri buvo teisme, labai patiko tie žodžiai ir ilgai plojo, jog teismo pirmininkas turėjo nutraukti posėdį.

Trys karininkai, kurių Hitleris nesistengė apginti, gavo po 18 mėnesių kalėjimo. Bet tas 1930 metų rugsėjo mėnuo vokiečių gyvenime buvo posūkiu į Tretijį Reichą.

Kitame numery: SLAPTASUSITARIMAS SU PRAMONĖS MAGNATAIS...

Kuba, Tibetas, Laos. O dabar esą, išdavimo kelyje Vietnamas ir Britų Guiana.

Tuo pačiu, prie išduodamų ar išparduodamų žemių -- reikia priskaityti ir minerališkai turtingą Katangą. Toji sritis -- yra turtingiausia visam Afrikos kontinentui. Ji gamina 60 - 70% visam pasaulyi randamo kobalto ir 7,5% vario. Sovietams kobaltas labai reikalingas hidrogeninems bomboms gaminti, kai tuo tarpu kultūringosios šalys kobalto reikalauja vėžio ligai gydyti...

JUNGTINIŲ TAUTŲ VAIDMUO ŠIOJ BYLOJ

Vasario 25 d. Jungtinės Tautos priėmė rezoliuciją: "Atstatyti tvarką Konge". Nuo to laiko -- ir prasidėjo "tvarkymas". Gi Katanga, kaip turėjo, taip ir tebeturi, jau daugiau metų laiko, gana tvarkingą vyriausybę. Tai -- konstitucinė respublika, su sava vėliava, sava kariuomene, tautiniu himnu ir kitais valstybiniais ženklais. Katanga turi ir savus pinigus, kurie keičiami įvairių valstybių bankuose. O Tšombe (prezidentas) -- yra ne diktatorius. Jis visuose savoėjimuose ir įstatymuose -- veikia tik pagal parlamento daugumos nutarimus. Jo kabinete -- 12 ministrų ir 4 sekretoriai.

Kodėl Katanga negali būti nepriklausoma? Kodėl ji negali turėti savo vyriausybės ir savarankiškai valdytis?

Kolumnistas Fr. Ginder rašo, kad liepos 10 d. Adlai Stevenson 31 d. Esą, kiekvienam doleriui, išleidžiamam kare prieš Vakary pasaulio draugą, Moise Tšombę, Amerika sumokanti 73 centus.

Iš visų J. Tautų atstovų -- tik 24 valstybės šiek tiek prisideda prie tos kariuomenės išlaikymo, Nieko nemoka Sovietų Rusija ir jos satelitai, o taip pat

--Prancūzija, Italija ir Kinija (žinoma, Čiang-Kaišeko).

--Kas sakoma prieš Tšombę?

--klausia kolumnistas Fr. Ginder. O gi, girdi, jo kariuomenė --susidedanti iš baltųjų samdinių, užsieniečių, ir t.t.

--O kada gi pasidarė brunetais švedai, airiai, kurie tenai kovoja?

--vėl klausia tas pats kolumnistas. -- Ar jie ne užsieniečiai, ne baltieji samdiniai? Iš tikrųjų -- jie yra J. Tautų samdiniai, tik algas jiems moka Amerika. Dar gerai -- Amerikos mokesčių mokėtojai...

P.A.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

GRUODŽIO 16 D. Nekalto Pradėjimo seselių vienuolyno Chicago apygardos rėmėjų metinė vakarienė Jaunimo Centre.

GRUODŽIO 16 D. Prel. Pr. Juro septyniąsiasdeimt metų amžiaus sukaiktis pagerbimas.

GRUODŽIO 16 D. Dail. Albinio Elksaus tapybos parodos atidarymas Chicago Savings & Loan Association galerijoje.

GRUODŽIO 31 D. Santaros -- Šviesos Federacijos Naujųjų Metų sutikimas Grecian Room, Chicago Music Hall patalpose, 32 W. Randolph st.

SAUSIO 7 D. Draugo konkursinio romano premijos įteikimo vakaras Marijos Aukšt. Mokyklos salėje.

SAUSIO 27 D. Jūratės ir Kasčio Operos Fondo balius Western Ballroom salėje.

VASARIO 3 D. Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos tradicinis balius Drake viešbutyje 7:30 val. vakare.

KOVO 4 D. Chicago skautų Kaziuko mugė Jaunimo Centre.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke PR 8 - 9259

SAV. J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia gėrimus pirsksite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. ASBACH URALT 5 ths. 4.95
 2. BISQUIT 3 star cognac 5 ths. 4.98
 3. MARTEL 3 star cognac 5 ths. 5.39
 4. WHITE HORE SCOTCH WHISKY 5 ths. 4.98
 5. Arrow Cockt. MARTINI OR MANHATEN 5 ths. 2.98
 6. CONTREAU LIQUER 5 ths. 4.75
 7. Da SILVA 10 metų Portugalų BRANDY 5 ths. 3.69
 8. Kijafa Vynas 5 ths. 1.75
- Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

POLITINĖ ATMOSFERA

* Vokietija balsuoja 1928 metais. Krašte spindi gerbūvis. Jos paskola Amerikoje siekia 7 bilijonus dolerių ir leidžia atstatyti pramonę. Darbininkų atlyginimas pakauštinamas ir intelektualinis gyvenimas klesti.

* Nationalsocialistų partija dar turi tik 108,000 narių ir yra iš visų silpniausia. Gegužės rinkimuose iš 31 milijono ji surinko tik 810,000 balsų ir į parlamentą pravedė 12 atstovų.

* Smogiameji daliniai S. A. (Sturmabteilung) dar tik kuriamoje stadijoje. Jų tikslas palaikyti tvarką nacių mitinguose ir sabotuoti priešingų partijų susirinkimus bei terorizuoti tuos, kurie priešinosi Hitleriui. 4 dar turi tik 200 narių ir jie skirti Hitlerio sargybai, kuriam yra prisiekę ištikimai tarnauti. Tik 1929 metais Hitleris jiems surado vadą, paukščių augintoją Heinrichą Himmlerį, kuris iš jų padarė teroro instrumentą Vokietijoje ir visoje Europoje.

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Apsisprendimo keblumai Konge

Kongas, buvusi belgų kolonija Afrikoj, savo kunkuliavimu iš dalies primena pirmuosius Lietuvos nepriklausomybės atgavimo metus. Rusijos bolševikų valdžiai atrodė, kad Lietuva turi "apsispręsti" pasilikti jų imperijos ribose. Lenku daugumas "apsisprendė", kad Lietuva turi grįžti glaudžion unijon su Lenkija. Lietuva užsispyrė "atskilti" nuo vienių ir nuo kitų.

Skirtumas toks, kad anų dienų Tautų Sąjunga neturėjo "savos" kariuomenės ir nesiuntė karinių pajėgų malšinti Lietuvos "atskilėlius", kaip dabar siunčia tramdyti Katangos arba ir kitų Kongo dalių maištautojams prieš "vieningą ir nedalomą" Kongo valstybę.

* *

Konge keblumas juo didesnis, kad Afrikos plotas, vadinamas tuo vardu, nėra vienos tautos teritorija, europinės tautos sąvokos prasme. Tokio dalyko, kaip "kongiečių tauta", iš viso nėra. Iš tikrųjų, nėra nei "konganiečių tautos".

Kongo teritorijos ir paskirais vardais vadinamų jos provincijų sienos tėra belgų administratorių nuožiūriškai nubrėžtos linijos, mažai teprišilaikant kokių nors etnografinių duomenų. Konge gyvena ištisa eilė afrikiečių genčių, kurių gyvenamųjų plotų ribos nėra lengvai apčiuopiamos ir tikrai nesutampa su tomis administracinėmis linijomis.

Jei tenai kiltų nepriklausomybės klausimas etnografinių pagrindu, tai turėtų būti kuriama gal keliolika ar net kelios dešimtys "valstybių". Juk ir Lietuvoje buvo galima įsivaizduoti tokį apsisprendimo klausimo sprendimą, kad nepriklausomomis valstybėmis pretenduotų tapti atskirai žemaičiai, aukštaičiai, dzūkai, kapsai, zana-vykai ir t.t. Beje, juk buvo gi toks dalykas (keletą savaičių), kaip "Perlojos respublika".

* *

Kongas yra daugiau ūkinis, negu etnografinis plotas, sudarytas dirbtiniu keliu ir tapęs "istoriniu faktu". Katanga yra tame plote svarbiausias ūkinių gėrybių šaltinis. Kongas be Katangos būtų lyg "dvaras" be ariamos žemės, tik su ganyklomis ir krūmynėmis. Katanga galėtų gerai laikytis sau viena, kaip ūkinė, ne vienalytė tautinė bendruomenė. Bet likusios Kongo dalys be Katangos vargiai tegalėtų smilkti.

Katanga lošia populiaria apsisprendimo korta. Jungtinės Tautos — irgi, bet kitokia. Jungtinės Tautos, net ginkluotų pajėgų pagalba, remia "protingesnį" apsisprendimą: "vieningo ir nedalomo" Kongo idėją. Panašu, lyg tarptautinės pajėgos stotų ginti "vieningos ir nedalomos" Rusijos idėją prieš tos Rusijos valdomų kraštų pastangas apsispręsti nepriklausomai. Apsisprendimo idėja, pasirodo, beesanti lyg dviašmenis peilis...

* *

Mažosios Lietuvos dalies — Klaipėdos krašto — prie Lietuvos prisijungimas savo laiku įvyko irgi tik iš dalies etnografiniais sumetimais. Jei ano meto tarptautinės politikos lėmėjai būtų pareikalavę konkrečiai padėti ant stalo Lietuvos etnografinę kortą Klaipėdos krašte, Lietuva to krašto greičiausiai nebūtų gavusi, nes gyventojų tautinis susipratimas tenai jau buvo vokiečių smarkiai nustelbtas. Nebent ūkiniai sumetimai būtų galėję tada nulemti plebiscitą Lietuvos naudai.

Bet sprendimas Lietuvos naudai ir buvo padarytas, net ir be plebiscito, imant dėmesin labiau ūkinius, negu etnografinius ar istorinius Lietuvos interesus. Tarptautinės politikos sprendimų akyse ūkinis Lietuvos interesus buvo realybė, o etnografiniai bei istoriniai sumetimai — tik mažiau ar daugiau simpatijos verti sentimentai. Lietuva visada buvo priešinga Klaipėdos krašto "atskilimo" idėjai. Lietuva turbūt būtų sveikinusi Tautų Sąjungos net ir karinį įsikišimą, tramdantį bandymus atskirti apsisprendimo pagrindu. Kaip tik toks tramdymas dabar kreipiamas prieš Katangą.

Konge etnografinių-istorinių sentimentų visai nėra, neskaitant belgų valdymo istorijos. Ūkiniai sumetimai yra beveik viskas. Ir dar politiniai.

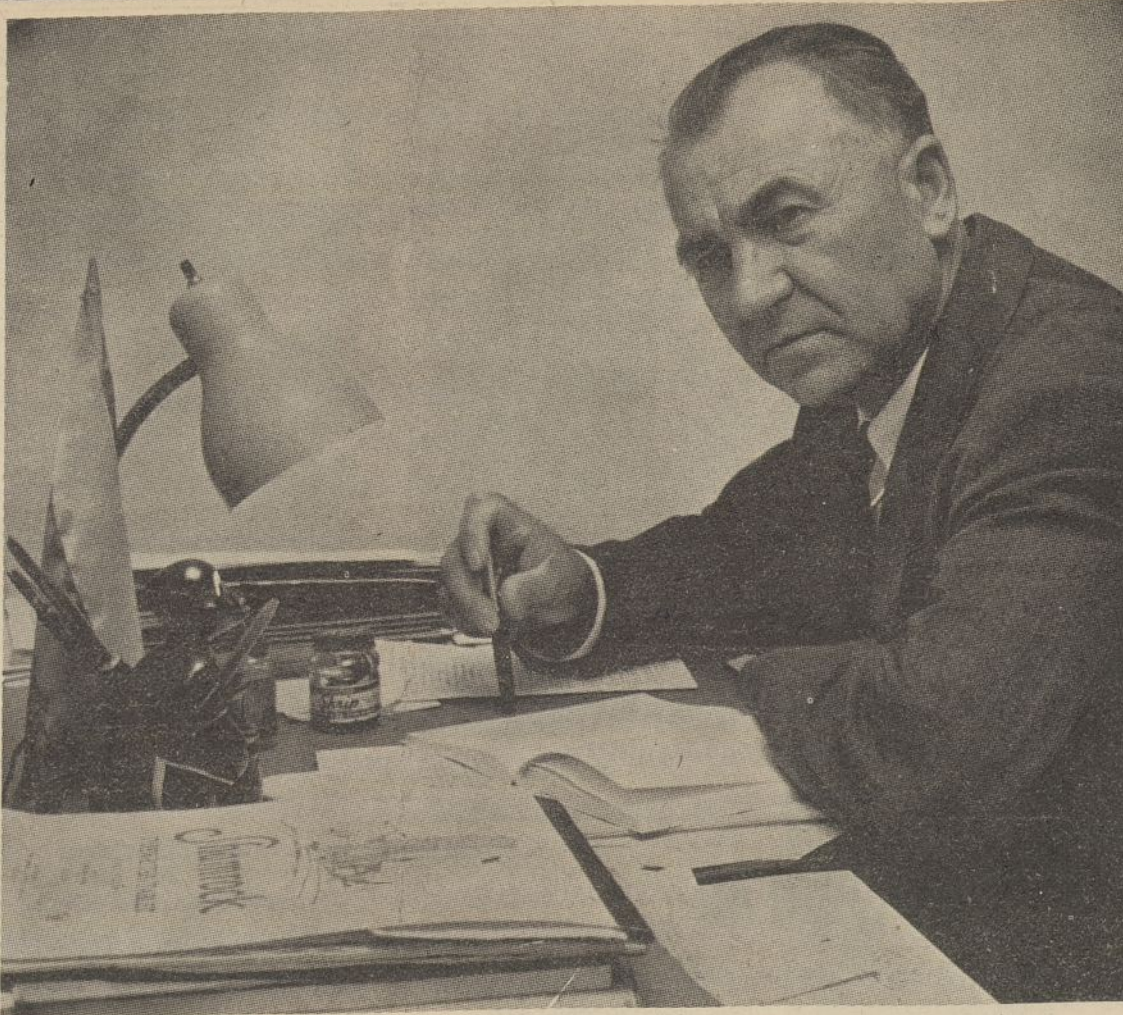
* *

"Koegzistencinėse varžybose" daugeliui rūpi, į katra svarstyklių lėkštę Kongas pateks, ir k o k s : ar sunkus (su Katangos kasyklomis), ar liesas ir bejėgis. Tas daugiausiai ir lemia pašaliečių spaudimą į Kongą, kad jis "apsispręstų" būti vieningas ir nedalomas.

Maskva laukia, kad Kongas, vakariečių lėšomis, ginklais ir krauju, būtų sukonsoliduotas, ir tik tada — sunkų ir stiprų — Kongą ji jau stengsis įmanevruoti į savąją svarstyklių lėkštę. Vakarai neturėtų nieko prieš, jei toks (visas) Kongas atsidurtų jų lėkštėj. Bet, iš bėdos, gal pasitenkintų, jei tas Kongas pasiliktų ir ant svirties, net prie pat pusiausvyros rodyklės. Kitiems gal užtektų ir vienos Katangos savoj lėkštėj, jei tai galėtų įvykti be skerdynių. Bet kaip tu skerdynių išvengti?

Apsisprendimas čia pasidaro jau nebe dvi —, o daugiaašmenis...

V. R.

Ignas Malėnas, vienas moderniosios mokyklos kūrėjų, Vytauto Didžiojo universitete Kaune dėstęs pedagogiką, dabar gyvena Clevelande, paruošė elementorių E, kuris buvo išleistas dr. Juozo Kazicko ir dr. Kęstučio Valiūno lėšomis, minint Neries bendrovės dešimtmetį. Tai naujas ir modernus elementorius, pritaikintas vaiko prigimčiai, nenuobodus ir, palyginti, neilgas kelias į šviesą.

V. Valaičio nuotrauka

ŠTAI, TURIME IR MODERNŲ SAVO ELEMENTORIŲ

P. KARALIUS

dalykus vis platyn, kol galutinai įsitvirtinama skaitymo procese. Darbui įpusėjus vaikai turės

vienam kartui. Žinoma, ji bus nepakeliama tiems, kurie skaitymo procese nebus pasiekę bent patenkinimo lygio. Čia didelis pavojus ir kartu įspėjimas per daug skubančiam mokytojui.

JUODĖ IR KUODĖ

UO DĖ EINA KUODE IR MATO: IS
KUODĖ PO LAPO KYŠO DIDELĖ RU-
JUODĖ DA VABALO KOJA KUODE IR
SUOKĖ MANO: TEGU ATBĖGA IR JUO-
TUOKĖ DE — SULESIME ABI.
RUO ŠE — TI-KA, TI-KA, TI-KA! — SU-
PUO ŠE SU KO KUODE.

UO UO
KUO NUO
TUO ŠUO

UI
PUI KU
KUI NU

92

Vienas puslapis iš I. Malėno elementoriaus.

įsidėmėti jau gana daug naujų skiemenų vienoj pamokoj. Atrodytų, jog tai per didelė našta

Skaitymo tekstai labai gyvi, pilni humoro, vaikams įdomūs. Vietomis sutinkame naujų, retai girdimų žodžių (talalavo, talalonė, papėjo, sumuro, dudėjo ir t.t.) Vietoje žodelio ir vartojamas pliuso ženklas, (gal net per ilgai -- net ligi pusės elementoriaus).

Rašytinių raidžių šiame elementoriuje sąmoningai vengta, nes, kaip autorius savo pastabose gale elementoriaus pripažįsta, nenorėta sueti į konfliktą su amerikine mokykla, kurios rankraštiniai ženklai kartais skiriasi nuo mūsų.

Elementorius atspausdintas švariai ir rūpestingai (viena - kita korektūros klaidelė, kaip 62 pusl. E vietoj E arba pakartotas bei reikalo žodis "NAME" 74 pusl. -- lengvai pašalinama prieš knygą parduodant). Labai pagyvena tekstą ir kartu daug padeda mokantis atskirus skiemenis skirtingų spalvų raidės ir skiemenys.

Piešiniai moderniški, kartais net juokingai nedailūs. (Tik pažiūrėkite į mokytojus 3 arba 6 puslapiuose. Tur būt, sunkoka bus sugyventi su mintimi, kad tie

NORĖČIAU SUŽINOTI

Džiaugiamės ir dažnai patys sau giriamės, kad laisvame pasaulyje yra leidžiama daug lietuviškų laikraščių, žurnalų ir kitos periodinės spaudos. Tačiau taip pat dažnai skundžiamės, kad mažai skaitytojų, o dar mažiau bendradarbių.

Norėčiau sužinoti iš mūsų bibliografų arba spaudos žmonių, kiek Nepriklausomoje Lietuvoje paskutiniiais metais (1938 - 1940 metais) buvo leidžiama laikraščių, žurnalų ir kitos periodinės spaudos? Taip pat įdomu, kiek jų leidžiama dabar (1959 - 1961 metais) laisvame pasaulyje?

Sužinojęs leistos ir leidžiamos spaudos skaičius, ir juos atitinkamai palyginęs, norėčiau vėliau periodinės spaudos klausimu daugiau pasisakyti ir keletą siūlymų pateikti.

VYTAUTAS KAMANTAS,
Cleveland

mokytojų atvaizdai prisidėtų prie jų autoriteto išlaikymo.)

Skaitymo tekstuose paveikslėliai, vartojami vietoje žodžių, vietomis per smulkūs ir neaiškūs. Bet tai vis antraeilės reikšmės dalykai, kurie nesumažina E -- elementoriaus pedagoginės bei metodinės vertės.

Atidžiau susipažinus su E elementoriaus tvarka, metodu ir turiniu, neišvengiamai išsils viena jo svarbi ypatybė: tikslingumas ir taupumas. Kitaip sakant, tai yra metodas, kuris siekia kuo didžiausios laiko ir jėgų ekonomijos mokant vaiką skaityti. Nėra čia reikalo nė sakyti, kad jau vien dėl šios savybės toks elementorius labiausiai tinka mūsų sąlygoms, kada gimtosios kalbos mokymui lituanistinėse mokyklose ir šeimose laiko labai nedaug teturime.

Ignas Malėnas, Elementorius E, išleista dr. Juozo Kazicko ir dr. Kęstučio Valiūno lėšomis, minint Neries Bendrovės dešimtmetį.

Ilustracijos dail. Vikt. Siman-kevičiaus.

Spaudė Saleziečių Spaustuvė I-talijoje 1961 m. Kaina nepažymėta.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antradi., ketvirtadi.,
penktadi.

Tik susitarus trečiadieniais.

Tel. ofiso PRespect 8-1711
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

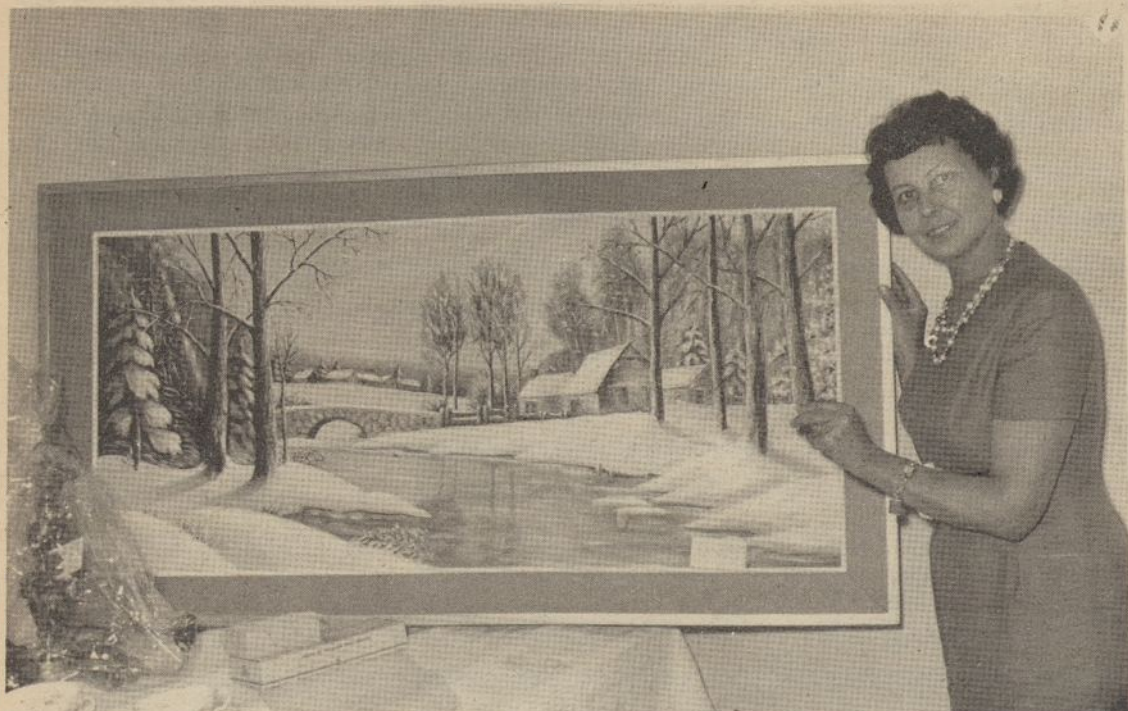
Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadi. ir sekmadi. ofisas
uždarytas.
Šeštadi. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Telefonas:
Ofiso REpublic 7-5020.
Namų WALbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2557 W. 69th Street
(Jėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
šeštadieniais:
2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

GERIAUSIA DOVANA
YRA R. SPALIO --
"ALMA MATER"

Argentinoje gimusi lietuvaitė dailininkė Balčiūnienė prie savo kūrinių.

A. Kirstuko nuotrauka

ČIA MŪSŲ VISŲ REIKALAS

Už Lietuvos ribų gyvenantiems lietuviams, Lietuvoje žiauriai maskolijai okupacijai siaučiant, kiekvienas viešas lietuviškas reikalas yra visų mūsų reikalas: Lietuvos išlaisvinimo bylos kėlimas, lietuviybės išlaikymas, kenčiančios ir žudomos lietuvių tautos vardu šauksmas į pasaulį ir net nukankintųjų brolių ir sesių vardu kalbėjimas. Tokia yra mūsų kraujo pareiga, tokia yra mūsų šventa misija. Priešingu atveju, mūsų gyvenimas laisvėje būtų beprasmiškas, o tirpstant dideliame tautų katilė, liktume medžiaga "geresnei būtybei" kaip Fr. Nitsche pasakytų.

Dėl to nestokojame organizacijų, įvairių veiksmų, komitetų ir, reikia džiaugtis, pavienių asmenybių, kurios kartais padaro daug, negu kuri organizacija.

Nėsu atskirų asmenų garbintojas, bet yra asmenybių, prieš kurias lenkiu galvą. Vienas iš tokių yra dr. inž. Algirdas Nasvytis. Parašydamas Sibiro kankinės Barboros Armonienės pasakojimų knygą "Leave Your Tears in Moscow", A. Nasvytis atliko didelį darbą, kurio jam pavydėti gali ir dažnas mūsų rašytojas. Nemanau, kad tą knygą ruošdamas spaudai, A. Nasvytis galvojo pasipelnyti, žinoma, nemanydamas, kad ir jo kišenė nukentės.

Kiekvienas iš mūsų, kuris tą knygą yra perskaitęs, neabejoju, pripažins, jog ji yra parašyta kenčiančios ir žudomos lietuvių tautos šauksmo dvasioje. Tik Lietuvos tragediją turėdamas galvoje A. Nasvytis ėmėsi tokio sunkaus darbo, gana trumpu laiku užrašydamas visus B. Armonienės išgyvenimus ir juos tinkamą formą paskelbdamas pasauliui knygoje "Leave Your Tears in Moscow".

Šias eilutes rašau ne vien A. Nasvytį pagerbdamas, bet ir dėl ne iš blogos valios mūsų silpnųjų pasisakydamas. Kaip ir buvo galima laukti, iš kaikiurių

šviesių žmonių, kurie gerai pažįsta Armonų šeimą, teko girdėti "kritiką", esą lietuvių tauta turi didesnių Sibiro kankinių, vadinasi, kurie yra daugiau nukentėję...

Tokia lietuviška silpnybė yra dovanotina. Jokia kritika negali sumažinti reikšmės knygos, kuri iškalbingai visam pasauliui atidengia Lietuvių tautos tragediją ir jos genocidą, kurį vykdo maskolai. Juk jeigu panašią knygą būtų išleidę latviai ar estai, ir jeigu jos dalis būtų perspausdinta Life ar kitame žurnale, -- mes ne tik nekritikuotume, bet dar pavydėtume ir priekaištautume mūsų rašytojams, kodėl jie panašių knygų neparašo.

Antra vertus, juk mirusieji nekaltai, Tūkstančiai lietuvių dingę be žinios Lietuvoje, Rusijoje ir Sibire. Tūkstančiai žinomų lietuvių nukankinti Sibire. Ne vienas iš jų, likę gyvi ir laisvi, būtų patys parašę nežmoniškų išgyvenimų atsiminimus, kaip tai padarė eilė vokiečių, grįžusių iš rusų belaisvės, kaip tai padarė eilė žydų, išsigelbėjusių iš nacių kacetų.

Juk ir mūsų tautiečiai, išsigelbėję iš sovietų ir nacių pragaro, ne vienas parašė atsiminimus. Pulk. Jonas Petraitis dar Lietuvoje spėjo parašyti knygą "Kaip jie mus sušaudė". Jeigu jis būtų buvęs sušaudytas 1941 m. prie Červenės (Gudijoje), vargu ar kas kitas būtų prašęs tokia knygą, kurioje į mus kalba ne tik pats autorius, bet ir visi tie, kurie ten buvo sušaudyti... Ta knyga išversta vokiškai ir angliškai, gal būtų jau užmiršta, be Balio Gaidžiūno "Pakeliui į mirimą", "Vieni metai ir viena savaitė", be Jono Grigolaičio "Nacių pragare" ir be B. Sruogos ir kun. St. Ylos žiurpių atsiminimų apie Stutthofio kacetą, neturėtume gyvų liudininkų apie lietuvių kančias nacių kacetuose. Ir jie kalba ne tik savo, bet ir visų kacetininkų vardu, bendrų

kančių draugų ir tautiečių, kuriems nepavyko išsigelbėti.

Taip ir B. Armonienės išgyvenimų pasakojimai yra jos buvusių bendrų kančių tautiečių ir draugų pasakojimai. Gi A. Nasvyčio surašytoj formoj tie pasakojimai yra Lietuvių tautos kaltinimasis aktas raudonajai Maskvai.

Todėl nelaukime kol tą knygą išpirks patys amerikiečiai, kurie taip pat, kaip ir mes, esame nerangūs brangesnę knygą nusipirkti. Mūsų pareiga padėti jai išplisti. Pareiga, nes tai yra lietuviškas reikalas, mūsų visų reikalas. Turime gi ryšius su kaimynais amerikiečiais. Kaip tik Kalėdų išvakarėse, čia įprastose dovanų madoje, vienam kitam šviesesniai amerikiečiai pasiūlykime nusipirkti ar padovanokime, jei išgalime. Ir tuo padarysime tikrai gerą darbą.

J. Nendré

Ministerio B.K.Balučio ir gen. kons. P.Daužvardžio sveikinimai neolitanams

(Iš sveikinimų Neo-Lithuania Korporacijos suvažiavimui)

ENTUZIAZMO JŪSŲ GERUOSE DARBUOSE...

Ačiū už pakvietimą ir laišką Neo - Lithuania suvažiavimo reikalui. Negaišinsiu laiko, nes --gi žinote: "time is money".

Tad -- kalnai geriausių linkėjimų suvažiavimo delegatams ir visiems neolitanams! O už vis labiausiai -- entuziazmo Jūsų geruose darbuose! Nes visados verta nepamiršti, kad niekas, niekados, nieko tikrai vertingo nepadarė ir didžiai kilnaus neatliko be entuziazmo...

Daug asmeninės laimės visiems ir galimai išmintingesnės ir vaisingos darbuotės suvažiavimui

Nuoširdžiai Jūsų

B. K. Balutis,
Korp! Neo Lithuania garbės narys

gynime ir reklamavime. Mums reikia eiti į platesnius horizontus ir skelbti savo evangeliją.

Šiuo metu žmonių balsas stipriai populiarinamas ir vis daugiau ir daugiau įgauna svorio. Pastaromis dienomis yra atgavintas ir sustiprintas žmonių akcijos sąjūdis -- People-to-People programa. Šitos programos galva prezidento Kennedy yra paskirtas buvęs J. A. V. prezidentas Eisenhoweris. Organizaciją sudarys 100 žymiųjų Amerikos žmonių. Jos vykdomasis komitetas bus iš 9 asmenų, su centru Kansas City.

Į šitą sąjūdį reikėtų įsijungti

ir lietuviams, ypatingai tokioms organizacijoms, kaip Neo-Lithuania. Neolitanai ir visos kitos akademinės bei inteligentinės organizacijos turėtų sudaryti Lietuvos reikalų komisijas, kurios pasidarytų tų reikalų specialistais ir padėtų savo organizacijų nariams veikti Lietuvos laui.

Metęs šias kelias mintis, jungiuosi į Ministerio Balučio mintį -- linkiu Jums stiprumo ir entuziazmo visuose darbuose -- ypatingai kovojant dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

P. DAUŽVARDIS,
Lietuvos Generalinis Konsulas

LIETUVISKI ŠČIRIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪSIES RŪKYTI KUMPIAI, DEŠROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

IŠKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

Prašau atsiųsti

Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:

Name

No. Street City State

DIRVOS ROMANO KONKURSAS

Dirvos redakcija skelbia pirmąjį romano konkursą. Lietuviai rašytojai nuoširdžiai kviečiami tame konkurse dalyvauti. Laimėtojai bus išmokėti 1,000 (vieno tūkstančio) dolerių premija.

Kiekvienam rašytojui, dalyvaujančiam konkurse, skelbiamos šios sąlygos:

- Veikalo žanras — romanas.
- Veikalas turi būti niekur nespausdintas.
- Veikalo tematika ir dydis neaprežiami, bet kūrinys turi būti vertingas literatūrinio požiūriu.
- Konkursą laimėjęs autorius premijuotą kūrinį leidžia spausdinti Dirvoj be atskiro atlyginimo.
- Premijuotą romano autorius pasilieka sau atskiro išleidimo teises, bet sutinka dėl leidimo sąlygų tartis visų pirma su Vilties Draugijos leidykla.
- Viena rankraščio kopija, perrašyta mašinėle, jūry komisijai atsiunčiama iki 1962 m. rugpiūčio 15 d., 6 val. vakaro.
- Konkurso slaptumui užtikrinti, veikalai siunčiami tokiu būdu: 1. Autorius veikalą konkursui duoda ne tikra savo pavarde, bet pasirašęs slapyvardžiu, 2. Prie rankraščio pridedamas uždaras vokas, ant kurio pakartojamas minėtas autoriaus slapyvardis, 3. Vokan įdedamas mažesnis uždaras vokelis su tikra autoriaus pavarde ir adresu.
- Jury komisijos nepremijuoti veikalai grąžinami autoriams išlaikant šiuo atveju reikalingą slaptumą.
- Jei kurį nors nepremijuotą romaną Dirva norėtų spausdinti savo skiltyse, dėl to su autorium tariamasi atskirai.
- Dirvos romano konkurso jury komisiją sudaro Dirvos redakcijos atstovas — Stasys Santvaras, du rašytojai, Lietuvių Rašytojų Draugijos nariai — Antanas Gustaitis ir Faustas Kirša, ir du grožinei literatūrai artimi asmenys — dail. Viktoras Vizgirda ir Juozas Kapočius. Jury komisijos sprendimai daromi balsų dauguma.
- Konkursą laimėjusiam rašytojui 1000 dolerių premija bus įteikta Clevelande, Ohio, Dirvos metinės šventės metu, 1962 m. rugsėjo 29 d.
- Dirvos romano konkursui rankraščiai, perrašyti mašinėle, nelaukiant nustatyto termino, siunčiami šiuo adresu: Stasys Santvaras, Dirvos romano konkursui, 404 K St., So. Boston, Mass., U.S.A.

Dirvos Redakcija

P. J. KERSIS

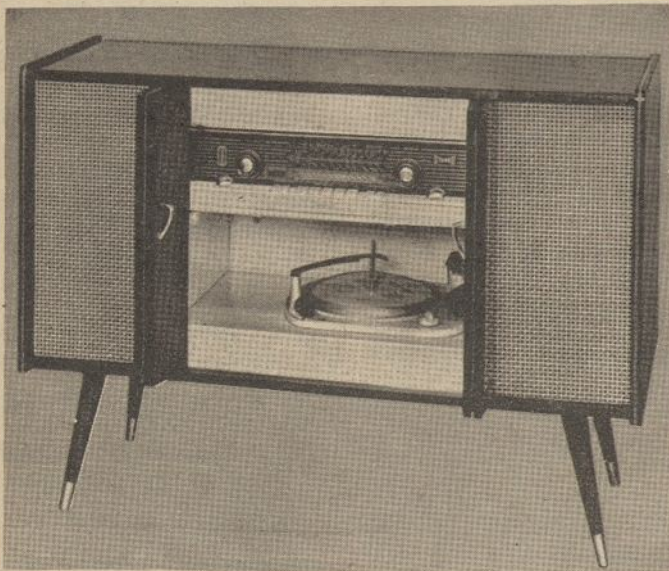
Turėdami reikalų prašom į mane kreiptis namų telefonu OL 7-2521 — Peninsula.

NAUJI RADIO-PATEFONAI

PILNAS

STEREO

su dviem prijungiamais garsiakalbiais

Priedas du garsiakalbiai.

VISAIS REIKALAIS KREIPTIS Į ATSTOVĄ:

S. GRABLIAUSKAS

5 Thomas Park

So. Boston 27, Mass.

Telef. AN 8-5467

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,

sekretorius

Blshop 2-1397

PRAEITIES VEIDRODIN PASIŽIURĖJUS... Grupė amerikiečių lietuvių 1937 metais Metropolio restorane su Lietuvos vyriausybės, organizacijų ir spaudos atstovais. Nuotraukoje atpažinti ministeris pirm. J. Tubelis, kun. Bakšys, solistė Darlys, Babravičiai, aktorė Rymaitė, Jieva Trečiokienė, R. Skipitis.

BALYS SRUOGA - POETAS IR DRAMATURGAS

Balys Sruoga, tikrasis lyrikas (1896. II. 2. — 1947. X. 16.) poezijoje, lieka toks pats ir dramaturgijoje. Plačių polėkių, gyvo temperamento ir begalinės tematikos kūrėjas. Savo autobiografijoje sako: "...visa

gyvenimo disonansų aidija turbūt ne mano vieno išpažinties verta.

Jeigu B. Sruogos negalime rikiuoti šalia tokių simbolistų, kurie veržiasi į transcendentinį pasaulį ir braido sunkioje problema-

tikoje, nes tas poetas, kaip emocijų žadintojas bei nuotikų kėlėjas, siekia tikrai išraiškos simbolizmo. B. Sruoga taip pat nepriartėjo prie futuristų, labiau mechanškai besirūpinančių kūrinių forma, bet rašė

spontaniai, anot jo paties "žodžius drėbtė drėbės", — tai bus suprantama, kuo būdu naujų kelių ieškojimas, dinamika ir gaivališkas veržlumas laimėjo visišką B. Sruogos atsidavimą teatrui.

Studentaudamas Rusijoje susidraugauja su scenos mėgėjais, gilina sielą repertuarą ir vaidybos sritį, vėliau Lietuvoje entuziastiškai bendrauja su satyrišku Vilkolakio teatru. Nuo 1921 m. Miuncheno universitete įsigyja daugiau teorinių žinių apie teatro meną ir susipažįsta su teatrinėmis naujovėmis bei dramos moderninio žyglais. Gavęs 1924 m. daktaro laipsnį už "Dainų poetikos etudai" disertaciją, grįžta į gimtąją kraštą ir Vytauto Didžiojo Universitete dėsto rusų literatūros istoriją, rusų teatro istoriją, kitus gretimus dalykus ir kiek vėliau steigia ten pat jau lietuvių teatro seminara. Čia gimsta kūrybinga atžala — Vaidilos teatras Vilniuje. Juo toliau, juo labiau B. Sruoga pasišvenčia dramaturgijai.

Pakeliui rašė studiją — Lietuvių Teatras Peterburge nuo 1892-1918 m. Tiesa, šitoje, paremtoje kai kuriais archyvais, kruopščioje studijoje sunku buvo išvengti klaidų, bet ir dabartinėje mūsų Lietuvių Enciklopedijoje pasitaiko klaidų toje srityje. Gaila, kad jau maža beliko ano meto petrapiliečių gyvyjų tarpe. Ar besusrūpins kas nors pataisyti tas klaidas bei užpildyti spragas, kol dar nepervėlu?

Tarp kita ko seminare moko studentus, kaip reikia rašyti recenzijas: esmiškai, bešališkai, be pasadalinimų, subtiliai sveriant kiekvieną žodį ir be nepagrįstų priekaištavimų (kaip rašo šandien nuosmūgio kaltininkai?). Pats gi kartais viešai pasirodo su paskaitomis, straipsniais, išmaninga kritika, skaudžia ar ugingu stiliumi triuškinančia tuščias pretenzijas bei išdidžias menkystas.

Vokiečių šėlimo metu Vilniaus universitetas 1943 metais uždaromas, ištisa eilė profesorių suimama ir iš jų skaičiaus B. Sruoga išvežiamas į Stutthofą kacetą.

Anksčiau parašęs keletą didingų dramų (esame matę Montrealio lietuvių teatro statytą Milžino paunksmę — pirmoje laidoje Milžino paunksmėje, nors ir susiaurintu pavidalu ir be minios), šitas dramaturgas, kad ir žiauriai kankinamas, ne žmoniškai niekinamas, negali nerašyti, tad 1943 — 1944 m. sukuria kelis veikalus, jų tarpe ir Uošvę, 3 v. komediją, statomą Clevelande sausio 20 d.

Vieni sako, kad B. Sruogos dramatinė kompazicija, gali būti lyginama su gotikos architektūra, kur pradžia plačiai remiasi į žemę, o viršus tiesiai šauna bokštais aukštyn. Lygiai ir čia, dramose, veikalo turinys prasideda smulkiais temomis ir auga, bręsta, viską sukondensuodamas į didžiausio svarbumo kulminaciją iki vyriausios atomazgos pabaigoje. Kiti sako, kad tokie kūriniai panašūs į simfonijos struktūrą muzikoje.

Sutikdami su vienais ir kitais, priminkime dar šekspyrišką užsimojimą bei manieras: viskas dinamiška, tragizmas atmiešiamas komizmu ir dažnai viešpatuoja, lyg tautos balsas, minia — vox populi, vox Dei.

Panašių elementų randame ir to autoriaus komedijų daryboje, bet ne virš kasdienybės. Tai butiška.

Natūralu. Nudažyta, išmarginta sodriai, bet be šaržo. Tantai tik pabrėžimas priemonių, vartotų Moljero, Gogolio ir kitų.

Komunistiniai "kritikai" vadina Uošvę buržuazinių nacionalistų puvimu. Mes tikriausiai vertinsime visai kitaip. Tokiomis ydomis skundžiasi daugelis tautų.

Vladas Braziulis

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSA

(Nuotraukoms siųsti terminas baigtas 1961 m. lapkričio 1 d.)

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Kr. 123. Mindaugas Budrys, 3 metų amž., iš Brunswick, Ohio. Nuotrauka K. Budrio.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 124. Vytukas Jaras, 5 metų amž., iš Highland, Ind. Nuotrauka V. Maželio.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 125. Vytautas Gusaras, 9 metų amž., iš Chicago, Ill. Nuotrauka J. Miniato.

NEAKIVAIZDINIS LITUANISTIKOS DĖSTYMAS

Chicagoje veikiąs Pedagoginis Lituanistikos Institutas, siekdamas pasitarnauti didesniai lietuvių jaunimo skaičiui, gyvenančiam įvairiuose kraštuose ir neturinčiam reikalingiausių sąlygų siekti aukštesnio lituanistinio išsilavinimo, yra pasiruošęs pradėti neakivaizdinį (korespondencinį) lituanistinių dalykų dėstymą. Šis dėstymo būdas, kurio reikalingumas jau seniai jaučiamas, galės būti priinamas kiekvienam ir bet kame gyvenančiam lietuviui.

Institute einami šie dalykai: 1. LIETUVIŲ KALBA. -- Bendrinės lietuvių kalbos kursas. Morfologija. Fonologija ir fonetika. Sintaksė. Akcentologija. Dialektologija. Lietuvių kalbos istorija.

2. LIETUVIŲ LITERATŪRA. -- Lietuvių tautosaka (liaudies poezijos žanrai, tikėjimai, papročiai). Literatūrinės srovės bei kryptys ir jų atgarsiai lietuvių literatūroje. Naujausioji lietuvių literatūra rusų okupuotoje Lietuvoje ir tremtyje bei išvežioje.

3. LIETUVIŲ TAUTOS ISTORIJA. -- Lietuvos istorijos šaltiniai ir periodizacija. Lietuvos kaimyninių kraštų istorinė apžvalga. Lietuvos kultūros istorija. Pasaulio lietuvių istorija. Lietuvos istorijos problemos. Istorijos metodologija.

4. LIETUVOS MENO ISTORIJA. -- Lietuvių Liaudies menas. Žymesnieji lietuvių menininkai.

5. PEDAGOGINIAI DALYKAI. -- Psichologija. Didaktika. Me-

todikos (lietuvių kalbos, literatūros, istorijos). Pedagoginė praktika.

1961 - 62 m. m. įvedami ir kai kurie nauji kursai: Lietuvos etnografija, žurnalistikos pagrindai ir kt.

Instituto klausytojais priimami asmenys, baigę aukštesniąją lituanistinę arba tolygią mokyklą ir išėję bendrąjį vidurinį mokslą (high school). Kol kurios iš minėtų sąlygų trūksta, asmuo yra laikomas laisvu klausytoju. Kurie klauso tik vieną ar kelis institute einamus dalykus (kalbą, literatūrą ar kt.), laikomi hospitantais. (Smulkiau apie Instituto programą ir kitus dalykus suinteresuotieji galės sužinoti betarpiškai, užmezgę ryšį su pačiu Institutu).

Galutinį neakivaizdinio dėstymo suplanavimą Institutas galės atlikti tik tada, kai jis turės bent atitinkamą minimumą klausytojų, norinčių eiti Institute dėstomą kursą.

Siunčiant Institutui registracijos laiškus, suteikiamos tokios žinios: 1. vardas ir pavardė, 2. gimimo data ir vieta, 3. pilnas gyvenamosios vietos adresas, 4. kame ir kada baigęs aukštesniąją lituanistinę arba tolygią mokyklą, 5. kame ir kada išėjęs vidurinę gyvenamojo krašto mokyklą (high school), 6. kurį gyvenamojo krašto universitetą baigęs ar lanko, 7. kurioje gyvenamojo krašto Lietuvių Bendruomenės apylinkėje gyvena (nurodyti padalinio vadovybės adresą).

Registracijos laiškus siųsti

šiuo adresu: Pedagoginis Lituanistikos Institutas, 5620 So. Claremont Ave., Chicago 36, Ill. USA

Įvairiuose kraštuose veikiančių lietuvių organizacijų vadovybės prašomos šį pranešimą iš laikraščių išsikirti ir, jei būtų įmanoma, multiplikuoti jį ir paskleisti apylinkės lietuvių, ypač moksleivių bei studentų tarpe. Šiokia organizuotos visuomenės talka būtų labai reikšminga.

Laikraščiai, kurie šio pranešimo nebūtų kartais gavę, yra prašomi persispausdinti jį iš kitų laikraščių.

INSTITUTO VADOVYBĖ

VLNIAUS "ŠLUOTA" JUOKIASI...

Argentinos lietuvių laikraščio A. L. Balso seklyčioje, ilgametis redaktorius K. Norkus, kalbasi su svečiais: stiklo dekoravimo pramoninku Petru Vidūnu (dešinėje) ir K. Meilučiu iš Kordobos (kairėje). P. Ožinsko nuotrauka

SVEIKATOS PATIKRINIMO REIKŠMĖ

DR. S. BIEŽIS

Nedaug rasime žmonių, tikrai vertinančių savo sveikatą. Jaunuoliai, perpildyti energijos, eiško progų ją sunaudoti. Subrendę ir pusamžiai, stipriai besijaučią, grumiasi su ekonominėmis ir karjeros problemomis. Tik senstantieji ir bežingsniuoją senatvės vieškelio, dažniau pagalvoja apie savo sveikatos būklę, nes dažniau pasireiškia vienokie ar kitokie negalavimai, atkreipia jų dėmesį ir verčia rimčiau pagalvoti savo sveikatos išsilaikymu. O atrodytų, kad sveikatą, kaip aukščiausią ir vieningą vertę, visada reikėtų statyti pirmoje vietoje. Tačiau praktiškame gyvenime to kaip ir nematyti. Užtat daugelis anksčiau ar vėliau užsimoka tikrai aukštą kainą sveikatos sąskaiton, iš kurios, deja, dažnai nebegauna jokios grąžos.

Paprastas reiškinys girdėti žmones, įpusėjus savo gyvenimo eigoje, pasidžiaugiant esą sveikais ir nejuočią skausmų. O senesnieji tai laiko net dideliu laimėjimu. Šitoks jausmas ir galvojimas psichiniai maloniai nutiekia ir duoda daug ramumo. Ar tai ir reiškia tikrąją esamos padėties ir ar kartais nėra savęs apgaudinėjimas, tai visai kitas klausimas, į kurį verta giliau pažvelgti.

Gyvenimo patyrimas rodo, kad daugel rimtų chroniškų ligų kaip tik prasideda žmogaus pusamžiuse, kada jis dar tikrai stiprus. Šie nesveikimai, beveik be išimties, pradžioje ir daugumo-

je atvejų nepasireiškia jokiais ženklais per daug metų, neretai desėtką, kitą. Iš tikrųjų jis neturi jokių galimybių šiuo laikotarpiu aptirti arba bent justti esamą nesveikumą.

Šitokių ligų tarpe būna: kraujo spaudimo laipsniškas kilimas, širdies pakrikimai, arterijų sukietyjimas (sukalkėjimas), cukrinė liga, inkstų, kepenų, tulžies pūslelės chroniški įdegimai ir tt. Šios ligos prasideda visai nejučiomis, plinta lėtai be jokio įspėjimo ir dėlto žmogus negali įtarti savo sveikatą. Kai iškyla jų ženklai, į kuriuos įsigilinti čia netenka, tai dažnai liga jau esti tiek toli pažengusi, kad ligos sužalotas organas jau nebe pajėgia sklandžiai veikti.

Atsiradus žmogui šitokioje padėtyje nedaug ką galima jam padėti. O tai jau reiškia jo gyvenimo sutrumpinimą keliolikai metų ir net ilgą bei įkyrų invalidumą (paliegumą).

Šiais moderninio gyvenimo laikais visiškai nedera, netikslu ir žalinga vadovautis vien savo jausmais, kai yra būdų ir priemonių visa tai patikrinti. Toks sveikatos būklės patikrinimas išryškina bendrą sveikatingumą padėti, nustatyti įvairių organų plaučių, širdies, kraujagyslių, kepenų, inkstų ir kitų veiksmų tikslumą ir duos galimybę susiekti ligą, jei toki rastųsi.

Vienartinis sveikatos patikrinimas nepasiekia viso tikslo. Liga, ar šiaip jau koks sveikatos nukrypimas, gali prasidėti bet kuriuo metu. Kad tiksliai pasiektų jos eigą ir kryptį, atseit, ar sveikata pramatytai reikiama išsilaiko, ar rodotendencijos pakriksti, yra būtina jos patikrinimą tam tikrais laikotarpiais pakartoti. Tai vadinama periodiniu egzaminavimu arba sveikatos patikrinimu. Ir priimta atlikti kas metai arba net dažniau, kai randama kas įtartino arba iškyla kokie neaiškumai, kuriuos laikas dažnai išryškina.

Šitokie patikrinimai duoda tris

DIRVA VASARIO 16 GIMNAZIOJE

Lietuvoje laikraštis jau 19-ame amžiuje įgijo didelę svarbą ir dauguma žmonių nebenorėjo be jo gyventi. Laiko būvyje pasirodė, kad laikraštis yra didelis ginklas prieš nutautimą, o taip pat duodant naujausias

visų sričių žinias. Kiek laikraštis turėjo svarbos nepriklausomybės laikais, tiek jis dabar svarbus lietuviams, kurie išsisklaidę po visą Europą.

Nelengva man dabar parašyti tą naudą, kurią čia gimnazijoje nuo šių dienų duoda Dirvos laikraštis. Aš esu vienas iš tų, kuriems nepažįstami lietuvių yra užsąk vieneriems metams Dirvos laikraštį. (Užsakytus suorganizavo Dr. V. Ramanauskas, Vilties Draugijos pirmininkas. Red.).

Galui drąsiai pasakyti, kad visi džiaugėsi sužinoję šią linksmą žinią. Todėl man kilo noras keliais žodžiais šiems ir kitiems lietuviams parodyti mūsų dėkingumą už gražią dovaną ir ypatingai už tai, kad nesame užmiršti ir galime visad tikėtis lietuvių paramos, kuri padės išlaikyti lietuvių Europoje.

Osvaldas Kušneraitis,
8 klasės mokinys

Vasario 16 Gimnazijoje Dirva visad mielas svečias. Mokiniai ir sodely pertraukos metu nuo jos nesiskiria.

FILATELIJOS KAMPELIS (16)

ANTANAS BERNOTAS

JUNGTINĖS AMERIKOS
VALSTYBĖS

Lapkričio 6 d. čia išleistas 4 centų pašto ženklas, kuriuo paminima 70 metų krepšinio sukaktis bei 100 metų gimimo sukaktis jo sumanytojo -- Dr. James Naismith. Pašto ženkle yra ranka, metanti sviedinį į krepšį, ir įrašas: "Naismith 1861-1961".

Dr. James Naismith (1861--1939) gimė Almonte, Ont., Kanadoje, Baigė McGill universitetą Montrealyje. Nuo 1887 iki 1890 ten pat mokytojas kaip fizinio lavinimo instruktorius. 1890 m. persikėlė į Springfield, Mass., kur mokytojas YMCA kolegijoje.

Matydamas, kad studentams labai trūksta gerų sportinių žaidimų, ypatingai žiemos metu, jis kartu su kitu tos srities specialistu, Luther H. Gulicku, 1891 m. išgalvojo naują žaidimą, kurį pavadino krepšiniu (basketball). Krepšinis greitai paplito ne tik Amerikoje, bet ir visame pasaulyje, kaip vienas mėgiamiausių žaidimų.

Nuo 1895 m. Dr. Naismith mokytojas Denver, Colo., YMCA-oje, o nuo 1898 m. Kansas universitete.

AUSTRALIJA

savo Antarkties Teritorijai išleido 5 penų pašto ženklą, pildydama 1957 - 59 metais išleistąją seriją. Ženklas taip pat galioja ir visame Australijos žemynė.

Pašto ženkle matome tris Antarkties tyrinėtojus, brito H. Shackletono ekspedicijos dalyvius, Edgeworth Davidą, Douglas Mawsoną ir A. F. McKay, kurie savo ekspedicijos metu 1908-09 m. patys pirmieji atradę pietų magnetinį ašigalį. Geografinis pietų ašigalis arba polius nuo magnetinio ašigalio dar yra labai toli ir buvo atrastas norvegų tyrinėtojo R. Amundseno 1911 metais.

Antarktis arba, kaip mes įpratę vadinti Pietų Ašigalis, yra labai didelis žemynas, didesnis už visą JAV teritoriją, padengtas stora sniego ir ledo pluta, užima visą pietinį Žemės rutulio galą. Žemyno atradimas ir tyrinėjimas, pradėtas prieš pusantro šimto metų, dar nėra baigtas iki šiol.

Atskiros tautos, kaip britai, prancūzai, vokiečiai, norvegai, amerikiečiai, netgi rusai, siuntė ten gausias ekspedicijas, o atrastas pakrantes pavadino sau artimais vardais, ir žemyną pasiskirstė gabalais, tačiau tikslų sienų ten nėra pravaista.

Australai valdo sritis, pavadintas Wilkes Land, Coats Land ir Enderby Land ir, kaip matome, tiems kraštams net specialius pašto ženklus leidžia, nors nuolatinių gyventojų ten ir nėra.

IZRAELIS

išleido 25 agorotų pašto ženklą, kuriuo paminima chasidizmo į-

kūrėjo, rabino Izrael - višem Tobo dviejų šimtų metų mirties sukaktis. Pašto ženkle matome senovinę, sukrępusią Mežibožės bažnytkaimio sinagogą Podolėje (tada Lenkijoje).

Baal Šem-Tob ar -Tov (1666-1660), tikroji pavardė Israel ben Eliezer, kilęs iš Lenkijos Podolės, buvo našlaitis, išlaikomas žydų bendruomenės, tarnavoprie įvairių vakarų Ukrainos sinagogų, ir buvo mokomas būti rabinu. Nesitenkindamas Talmudu, jis studijavo įvairius kabalos mistikus. Garsėjo savo pamaldumu, paslapčių žinojimu ir ateities įspėjimu, dėl ko savotau-

tiečių buvo pramintas Baal - Šem Tobu (geruoju bašemu, atseit stebukladariu). Apie 1740 m. gyveno Podolės Mežibožėje, kur skelbė savo mokslą, o iš ten važinėjo po visą Ukrainą, Lenkijos pakraščius, Gudiją ir Lietuvą.

Greitai atsirado nauja sekta iš apie 50,000 narių, kuri sparčiai augo. Sekta buvo pavadinta senoviniu hebrajų chasidizmo vardu. Prieš naują sektą sukilo žydai talmudistai, kurių taryba Vilniuje 1781 m. iškėlė chasidistus, kaip eretikus, ir jie buvo persekiojami. Chasidizmas Lietuvos žyduose turėjo gilią įtakos.

VAK. VOKIETIJOS

paštas išleido 20 pfenigų pašto ženklą su Speyerio katedra. Šis milžiniškas romanų stiliaus pastatas buvo pradėtas statyti Konrado II 1030 metais, o baigtas jo anūko Henriko IV 1061 m. Speyere nuolat gyvendavo vokiečių kaizeriai, o katedra ilgus amžius buvo jų laidojimo vieta.

Pats Speyer yra vakarų Vokietijos miestas, apie 50 kilometrų į šiaurę nuo Karlsruhės ir guli prie Speyerbacho upės įtakos į Reiną. Miestas buvo škurtas romėnų valdymo laikais ir tada vadinosi Augusta Nemetum, vėliau -- Noviomagus. Nuo 348 m. ten buvo vyskupo būstinė. 1294 m. paskelbtas laisvu imperijos miestu. 1529 m. ten vyko protestuojančių Liuterio pasekėjų seimas, nuo kada jie imta vadinti protestantų vardu.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

TURĖK PO RANKA GERĄ DOVANĄ

Skundžiamasi, kad lietuviškos knygos skaitytojų skaičius labai sumažėjęs. O mes galvojame, kad lietuviška knyga dar gali skaitytojų surasti. Ypač gera knyga, kokia yra R. Spalio Alma Mater.

Isigyk ją savo bibliotekai. Isigyk ir vieną dovanoms. Kai ateis kokia proga sveikinti artimuosius, tada nereikės rūpintis, o dovana bus jūsų namuose, įrišta gražiais, kietais viršeliais.

Isigydami Almą Mater paremsi lietuvių rašytoją, lietuviškos knygos leidyklą ir svarbiausia, įrodys, kad gera lietuviška knyga skaitytojų dar turi.

Užsisakant naudokis pridėdama atkarpą.

DIRVA
6907 Superior Ave.,
Cleveland 3, Ohio.

Siunčiu \$4.00 ir prašau man išsiųsti R. Spalio naują knygą "Alma Mater".

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

Po pamokų, kai būna atlikti visi namų darbai, mokiniai mėgsta susipažinti su lietuviškuoju gyvenimu pasaulyje, kurį Dirva jiems puikiai pavaizduoja straipsniais ir iliustracijomis.

O. Kusneraičio nuotraukos

Cleve Loans

HOME • AUTO • BUSINESS • PERSONAL

LET US
HELP
YOU

71 CONVENIENT, COMPLETE BANKING OFFICES

• Dail. V. Stančikaitės Abraitienės dailės darbų parodos atidarymas įvyks ta jau šį sekmadienį, gruodžio 10 d., 4 val. po pietų, Čiurlionio namuose. Lygiai 4 val. atidarymas, o 5 val. Aldonos Augustinavičienės paskaita.

• Stalo teniso turnyras, įvyksta šį šeštadienį ir sekma dienį Clevelande, vyks Lietuvių salėje, 6835 Superior Ave, Telef. EX 1-1143.

Turnyro tvarkaraštis: Šeštadienį, gruodžio 9 d. — vyrams nuo 10:00 AM iki 6:00 PM; moterims nuo 1:00 PM iki 6:00 PM.

Sekmadienį, gruodžio 10 d. — visiems nuo 11:30 AM iki pabaigos. Turnyro uždarymas ir dovanų įteikimas — apie 3:00 PM.

• Akademinių Skautų Sąjungos Tarybos pirmininkas Antanas Dundzila ir Tarybos Pirmijos sekretorė Gražina Musteikytė, pereitą savaitgalį viešėję Clevelande, aptarė įvairius Lietuvių Bendruomenės ir skautiškojo jaunimo klausimus su JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos prezidento pirmininku Stasiu Barzduku ir prezidento sekretoriaus Vytautu Kamantu.

• Al. Silvestravičius, mokėdamas už savo ir brolio Dr. D. L. Silvestravičius

prenumeratą Australijoje, įteikė ir \$5.00 auką. Tai kasmetinė ir nuoširdi A. Silvestravičiaus parama Dirvai.

• Dr. Vydūno šalpos Fondo išleistų Kalėdinių atvirukų galima gauti DIRVOJE, pas lietuvių prekybininkus ir Spaudos kioske.

• Paskaitos apie atominę ir vandenilio bombą, rengtos Tautinės Sąjungos skyriaus, klausėsi apie 50 klausytojų. Labai daug įdomių davinų patiekė Dr. inž. A. Nasvytis ir dr. A. Čečys. A. Nasvytis nušvietė tų bombų fizines ypatybes ir skirtumus, o A. Čečys apie sukeliamą radiaciją ir jos žalą sveikatai.

• Akad. Skautų Sąjungos Clevelando skyrius gruodžio 2 d. Čiurlionio namuose, jaukioje nuotaikoje, atšventė ASS 37 m. sukaktį ir savo veiklos dešimtmetį. Šventę atidarė ASS sk. pirmininkas fil. Alg. Giedraitis, o ją pravedė fil. Vyt. Kamantas. Iškilnių prezidentui buvo pakviesti — JAV LB Tarybos Prezidiumo pirm. St. Barzdukas. Liet. Skautų S-gos Tarybos Pirmijos pirm. ps. A. V. Dundzila, Liet. Stud. S-gos Clevelando sk. pirm. P. Mašiotas ir ASS Clevelando sk. sekr. t. n. Audronė Gelazytė.

Šventės temomis kalbėjo fil. A. V. Dundzila. Akad. skautus sveikino St. Barzdukas, P. Mašiotas, J. Gailiūšytė, muz. Alf. Mikulskis ir abu tuntininkai — sktn. M. Kižienė ir vyr. sktn. Pr. Karalius. Ikišlė pradėtos Tautos himnu ir užbaigtos Gaudeamus. Vytiečiai junjorai K. Gaizutis ir Alg. Rukšėnas atliko komišką vaizdelį. Fil. V. Ka-

mantas parodė ekrane filmų pyne, kur pamečiui pa-vaizduoti svarbesnieji ASS Clevelando skyriaus veiklos įvykiai.

Šventė užbaigta sesių akad. skaučių paruoštomis škaniomis vaišėmis, šokiais ir dainomis.

Superior Shoe Store perkantieji batų nemažiau kaip už \$10.00 sau ar siuntimui į Lietuvą, gauna dovaną — Kalėdų eglutę.

Krautuvė atidaryta kiekvieną dieną nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak., o sekmadieniais nuo 12 val. iki 4 val. Visus kviečia atsilankyti ir batų pasirinkti krautuvės savininkas Juozas Kamaitis, 7013 Superior Ave. Namų telef. GL 1-7658 (šaukti vakarais nuo 8 val.). (141, 144)

10 šeimų, beveik naujas apartamentas. Labai geros pajamos.

Labai geram stovyje, prie pat Naujos parapijos, vienos šeimos namas. Visi dideli kambariai.

Plytinis trijų miegamųjų. Garažai. Sklepas.

Trijų miegamųjų, netoli Naujos parapijos, netoli ežero.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti EAST SHORE REALTY Juozas Mikonis — Realtor 180 E. 185 St. IV 1-6900 MU 1-2154 (138, 141, 144)

Parduodamas namas.

La Salle Rd. 18300, tarp Neff Rd. ir 185 St., 2 minutes iki bažnyčios ir mokyklos. Nepaprastai švarus, modernus vienos šeimos namas su 1½ vonia. Požeminės žolės laistymo įrengimas. Pirmą kartą parduodamas šeimininko už 23,900 dol. Galima tuoj užimti. Norint pamatyti šaukit tel. HI 2-8391. (142)

ATĖJO VIENAS SU KRIUKIAIS

STALO TENISO TURNYRO BELAUKIANT

Tai buvo prieš penkioliką metų. Dabar jau pradeda maišytis vokiški vietovių pavadinimai. Bet jei neklystu, veiksmai vyko Kirchheime, Švabijoje.

Stovyklose laiko buvo upeliais, tai ir mūsų stalo tenistai "miegojo" ant stalų. Į Kirchheimą buvo juos tada sumasiņę "dešimtukų" turnyras, panašus, koks šį savaitgalį vyksta Clevelande.

Nuvažiauvau tada ir aš į Kirchheimą. Laikiau save geru žaidėju, bet mano nuomonė nepaėjo už tikrą pinigą. "Silpnas esi", — autoritetingai užtikrino Meilus. "Žiūrėkit, dar vienas su kriukių atėjo" — pridėjo Andriulis.

"Su kriukių" stalo teniso terminu vadinami žaidėjai — pradžioje, ne tikrūs ir lėti, lyg kriukių pasirėmę viduryje stalo stovėty.

Taip ir neteko jėgų išbandyti. Bet turnyras vyko karšta ir kovingai. Tada formoje buvo dabar jau retai besipašrodą Januškis, Ignatavičius, Krivickas, Ga-

runkštis ir kiti. Kas laimėjo — neatsimenu, bet buvo tikrai aukšta žaidimo klasė. Neveltui po kario Vokietijoje lietuviai stalo tenise dominavo, visą eilę meistrų ant lietuviško sporto garbės aukuro sukrovę.

Po penkiolikos metų Clevelando "tuzino" turnyre, iš tada Kirchheime dalyvavusių, laukiamas tik vienas — Stasys Meilus iš New Yorko. Kiti jau "prikalė raketes prie sienos" ir užsėdėjo senatvės priegalyje. Naujos žvaigždės užėmė pasitraukusių vietą. Šviesiausioji jau eilę metų yra Toronto Vyties Pranas Gvildys. Ir vargu ar ir šiame turnyre jo spindėjimą kas užtemdys.

Moterų grupėje įdomus turėtų būti mūsų meistrės S. Kasparavičiūtės susitikimas su stipriai amerikiečių, bet retai lie-

Vaidas iš šachmatininkų rungtynių Clevelande. Iš kairės P. Tautvaiša, A. Nasvytis ir K. Škėma. V. Plidžinsko nuotrauka

Lietuvių šachmatininkų pirmenybėms praėjus

Pirmosios Š. Amerikos lietuvių šachmatų pirmenybės Clevelande praėjo vykusiai. Jos su-traukė veik visus geruosius mūsų vyrus iš JAV. Tik gaila, kad pirmenybėse nematėme buv. Kanados meistro Povilo Vaitonio, Montrealio meistro Igno Žalio ir kitų kanadiškių. Pirmenybių svoris būtų žymiai padidėjęs. Vienok ir dabar mūsų pirmenybės su 2 meistrais, 5 ekspertais iš 13 dalyvių, padarė jas, lyginant su šios šalies turnyrais, stipraus pajėgumo varžybiniu ir įvertinimo (ratingo) atvejis. Tautvaišui, šių pirmenybių laimėjimas, pakels gerokai USCF ratingo taškus.

Tautvaišos laimėjimas nėra pripuolamas: jis yra pats stipriausias iš lietuvių JAV ir greičiausia visoje Š. Amerikoje. Jo partijos vedamos nuosekliai, nežiūrint, kad ant lentos jis pasidaro išdarytų pėstininkų; puikiai kombinuoja ir painioja savo oponentus iki išveda juos iš lygsvaros. Taip krito prieš jį Michigano meistris Kazys Škėma ir talentingi jaunuoliai: Gediminas Šveikauskas ir V. Palčiauskas.

Meistris K. Škėma (Detroito) demonstravo savo pajėgumą, įveikdamas Clevelando ekspertą A. Nasvytį, kuris buvo vienintelis, nukabinęs pustaškį Tautvaišui. Prieš Škėmą neatslaiškė Chicago ekspertas A. Zujus ir dar pora kitų, vienok turėjo pats supasuoti prieš buv. Bostono meistrį Gediminą Šveikauską, kuris energingu puolimu parbloškė patyrusį meistrį.

Šveikauskas dar laimėjo prieš A. Nasvytį, vienok per lengvai padarė porą lygiųjų: pirmame rate su V. Kutkum iš Detroito stodamas lošti po 16 val. kelionės autobusu, ir paskutiniame rate su Palčiausku, sutikęs po

keliolikos ėjimų lygiomis.

Palčiauskui, antros vietos laimėtojų, pavyko šiuokart lengviau rinkti taškus, nes jam neteko susitikti su meistriu Škėma ir ekspertu Nasvyčiu. Tačiau ir jis pabrėžė kad turi pakankamai kietumo, kai po 6 val. žaidimo įveikė patyrusį ekspertą A. Zujų ir iš Chicagos.

Minkštakai pasirodė Pr. Šalcauskas, neseniai Illinois pirmenybėse surinkęs 6 taškus, greita Tautvaišos ir kitų Chicagos įžymybių. Taip pat ir K. Merkis, sėkmingai atstovavęs JAV komandai tarptautinėse korespond. pirmenybėse.

Sumuojant šias pirmenybes, matome, kad jos buvo gerokai aplankytos Clevelando amerikiečių ir bus keliais atvejais pamintotos jų spaudoje (vykdytos Chess Center patalpose). Aplankė lietuvių, išjudino vietas lietuvių šachmatininkus susikurti į gerą vienetą ir sueti į sąlytį su Detroito ir kitų vietovių lietuviams. Sudaryta vietos šachmatų valdyba iš A. Nasvyčio S. Astrausko ir A. Johansono, prie kurių Eidimtas ir kiti bus geri to reikalo judintojai.

Pirmenybėse puikiai pasirodė jaunosios jėgos (Šveikauskas, ir Palčiauskas), pralenkdamis meistrį Škėmą ir kitus. Po pirmenybių įvykdytam žaibo turnyre Šveikauskas sudorėjo Tautvaišą, Škėmą, Zujų, Palčiauską ir Kutkų sausai 5:0.

Palčiauskas taipogi sudorėjo visus, išskyrus Šveikauską ir su 4 tš. atsistojo antruoju. Pasiteisino ir pačių jaunųjų 16-mečių Leonavičius ir R. Girniaus atvežimas į pirmenybes iš Bostono. Jie neliko paskutiniams.

Šiose pirmenybėse šachmatininkai išsirinko šachmatų vadovą šių eilučių autorių, pavesdami jam sudaryti Š. Amerikos lietuvių šachmatų vadovybę prie FASKO.

Šachmatininkai, atsiveikino su Clevelandy reikšdami padėką clevelandiečiams už malonų priėmimą ir pačių pirmenybių rengimą, ypač vyriausiam kaltininkui dr. A. Nasvyčiui.

Užbaigai, palyginkime šias pirmenybes su buvusiomis prieš keliolika metų, Vokietijoje, ir matysime, kad laiko perspektyvoje daug kas pasikeičia. Pirmosios Lietuvių šachmatų pirmenybės įvyko 1946 m. Gross Hesepeje. Laimėjo Kazys Škėma su 10 tš. (iš 11), Arlauskas 8 1/2, Tautvaišas 8 tš., toliau Žalys, Stonkus, Kazakevičius, Jukšaitis, Žukaitis, Repečka, Mončiūnas, Bučys ir Žilinskas. 1947 m., Kemptene: I. Povilas

Tautvaišas su 13 tš. (iš 14), latvis Adamsons 10 1/2, Paškevičius 9, Repečka 8 1/2, toliau latvis Zemaitis, Skibniauskas, Markevičius, Guobys, K. Škėma, Brazauskas, Kazakevičius, Jukšaitis, Matusevičius, Sirutis, Liūga.

Sekančios lietuvių šachmatų pirmenybės, greičiausia, įvyks Toronte.

K. MERKIS

Lituanica baigė žaidimus

Chicagos Lituanicos futbolininkai užbaigė šių metų rungtynes. Gruodžio 3 d. jie kovojo dėl JAV "Amateur Cup" su Slovaks vienuolike. Šios rungtynės buvo pusiaubaigminės Illinois srities varžybose. Gaila, kad baigmės pasiekti nepavyko ir lietuviai pralaimėjo 4:7.

Blogai Lituanica vyko pirmame kėlinyje, kada varžovai, žaisdami pavėjui, sukalė 4 įvarčius, o įsileido tik vieną (iš 11 m. baudinio). Po pertraukos reikalai pasitaisė ir Lituanica pasirodė lygiaverčiu varžovu. Visus 3 antrojo kėlinio įvarčius įmušė McCluskey-Mikalauskas. Tačiau dėl silpno gynimo ir vartininko į lietuvių vartus krito irgi 3 įvarčiai.

Lituanicos silpnokam žaidimui gal šiek tiek įtakos turėjo rungtynių išvakarėse vykęs sezono uždarymo pobūvis. Tačiau vargu ar tai galima kaltinti. Viena tik aišku, jog Lituanicos komanda, kokia ji yra dabar, negali sėkmingai kovoti prieš "major" lygos vienuolikes.

Aro krepšininkai Kanadoje

Chicagos Aro sporto klubo krepšininkai Padėkos dienos savaitgalį lankėsi Toronte. Ten jie sužaidė dvi rungtynes su vietos Aušros krepšinio komandomis.

Pirmąją dieną Aro jauniai įveikė Aušros jaunius 119:64. Tačiau antrąją dieną jaunieji Aro krepšininkai nepajėgė atsilaikyti prieš Aušros vyrus ir pralaimėjo 67:79.

Reikia pažymėti, jog Aro krepšinio komanda pradėjo žaisti "Metropolitan" lygoje, kurioje dalyvauja stipresniosios Chicagos ir apylinkių mėgėjų komandos.

Dešimtmečio leidinys

LFK Lituanicos 10 metų sukakties proga, šiomis dienomis iš spaudos išėjo leidinys, vaizdais ir aprašymais apibūdinantis šio klubo dešimtmečio laikotarpį.

Leidinį suredagavo P. Petrutis. Panaudota nemaža nuotraukų, darytų Z. Degučio, E. Šulaičio, Sun-Times ir kitų. E. Š.

McDonald's

the drive-in with the arches

tasty food...thrifty prices

PURE BEEF HAMBURGER . . .	15c
TEMPTING CHEESEBURGER . . .	19c
TRIPLE-THICK SHAKES	20c
GOLDEN FRENCH FRIES	10c
THIRST-QUENCHING COKE	10c
DELIGHTFUL ROOT BEER	10c
STEAMING HOT COFFEE	10c
FULL-FLAVOR ORANGE DRINK . .	10c
REFRESHING COLD MILK	10c

16910 Lake Shore Blvd. (Cor. E. 169th St.)

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763 936 East 185 St. KE 1-7770

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS EARN

4%

ACCOUNTS INSURED TO \$10,000

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

SUPERIOR SAVINGS

SAVE BY MAIL
POSTAGE PAID BOTH WAYS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

DIRVA

Nr. 141

1961 m. gruodžio 8 d.

KAS IR KUR?

• **JAV Lietuvių Bendruomenės centro** valdybos pirmininko adresas yra: Jonas JASAITIS, 7252 So. Whipple St., Chicago 29, Illinois. Visus Centro Valdybai raštus siųsti pirmininko adresu.

• **Inž. Valdas Adamkavičius**, JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos vicepirmininkas lankėsi New Yorke. Dalyvavo VLIKo Sesijoje ir turėjo pasitarimus su vietos bendruomenės veikėjais.

• **J. Bačiūnas**, kaip ir kiekvienais metais, išleido spalvotą Tabor Farm vasarvietės kalendorių 1962 metams. Kalendoriuje nemažai žinių apie vasarvietę ir vasaravimo sąlygas.

• **Ped. Lituanistikos Instituto** išlaikymui inž. Juozas Grabauskas atsiuntė 20 dol. čekį. Šis Instituto darbu rėmėjas jau treči metai iš eilės atsiunčia tokio dydžio auką. Už tai p. J. Grabauskui nuoširdžiai dėkojama.

• **Jeronimas Ignatonis**, naujasis JAV Lietuvių Bendruomenės švietimo tarybos pirmininkas, jau baigia sudaryti švietimo tarybą ir paruošti veiklos planus.

• **Daivos Blinstrubaitės**, B. ir T. Blinstrubų chiegiečių veikėjų dukros ir Romano Petkaus sutuoktuvės įvyks gruodžio 25 d., šv. P. Marijos Gimimo bažnyčioje, Chicagoje, Ill. Vestuvių puota 6 val. Del Prado viešbutyje, 5307 S. Hyde Park Boulevard.

• **Inž. Algis Ratkelis**, iš Los Angeles, Calif. praeitą savaitę tarnybos reikalais lankėsi New Yorke.

• **B. Makaitis**, iš Norwood, Mass., mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$5.00 auką.

• **A. Bakšys**, iš Chicagos, mokėdamas už Dirvą, atsiuntė \$5.00 auką.

• **J. V. Valickas**, Dirvos bičiulis, iš N. J., šiuo metu atostogauja Meksikoje ir visiems skaitytojams siūnia geriausius sveikinimus.

• **Namai be knygų** — namai be langų. Praturtinkite savo biblioteką, pasinaudami Gabijos knygų išpardavimu. Atpigintų knygų sąrašai gaunami, parašius šiuo adresu: Gabija, 87-85, 95 St., Woodhaven 21, N. Y.

NEW YORK

BALFO KONCERTAS

Baigiant šių metų BALFo aukų rinkimo vajų New Yorke, BALFo vajuos komiteto, BALFo administracijos ir vietos BALFo skyriaus pastangomis gruodžio 3 d., Franklin K. Lane High School auditorijoje, Woodhaven, N. Y., įvyko koncertas, į kurį atsilankė apie 400 žmonių. Vajuos komiteto pirmininkas

dr. A. Trimakas priminė BALFo reikalingumą, jo vykdomus šalpos darbus, tarė padėkos žodį visiems aukojusiems ir pabrėžė, kad vajuos ir toliau pratęsiamas, kad galėtų prisijusti savo dalį ir tie, kurie dar nesuspėjo.

Koncerto programą atliko Operetės choras, diriguojamas muz. M. Gibo. Pianinu pritarė muz. V. Strolia, pranešėja buvo Vida Gintautaitė.

Labai šilta publika sutiko humoristą rašytoją Antaną Gustaitį, kuris paskaitė savo kūrybos iš šių dienų lietuviško gyvenimo aktualijų.

Po programos buvo parodytas Salomejos Narkelūnaitės filmas iš Lietuvos.

S. SIRUSO IR G. KLEVAITĖS SUTUOKTUVĖS

Sauliaus Siruso, Jurgio ir Eleonos Sirusų sūnaus, ir Gražinos Klevaitės sutuoktuvės įvyks sausio 13-tą dieną, Apriškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne, N. Y. Vestuvių vaišės bus Maspetho Lietuvių Klube.

Saulius yra baigęs socialinius mokslus, aktyviai reiškiasi skautų - akademikų veikloje ir sporte, per Lietuvos Atsiminimų radiją daro apžvalgas iš lietuvių jaunimo gyvenimo. Ilgą laiką radagavo studentų skyrių Vienybėje.

Gražina baigs universitetą 1962 m. sausio mėnesį.

SUSIŽIEDAVO NEMICKŲ SŪNUS

Jurgis Nemickas, dr. Broniaus ir Valerijos Nemickų sūnus, susižiedavo su Felda Prapuolente. Lapkričio 26 d. įvyko iškilmingos vaišės dalyvaujant dideliame būriui draugų ir pažįstamų.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS

New Yorko Sportininkai (Lietuvių Atletų Klubas) rengia šaunų Naujųjų 1962 metų sutikimą, kuris įvyks Ridgewood Lanes salėje, neseniai moderniškai įrengtoje, talpinančioje apie 500 žmonių.

Atletų Klubas neseniai išsirinko naują valdybą: A. Vakselis, pirm. J. Rūtenis ir J. Vilpišauskas vicepirmininkai, J. Gasiliūnas, J. Klivečka sporto vadovas,

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

Tautinės Sąjungos skyriaus veikla

Gruodžio 2 d. įvyko A. L. Tautinės S-gos Chicagos skyriaus valdybos posėdis, kuriame dalyvavo ir keletas narių. Pirmoje eilėje buvo pasidalinta mintimis apie artėjančią Lietuvių Bendruomenės Chicagos apygardos suvažiavimą. Vispasiškai pasisakyta, kad Bendruomenė yra remtina. Suvažiavime ne tik dalyvauti, bet paraginti ir kitus.

Dr. A. Verbinkas susirinkusius painformavo, kaip jo manymu reikėtų pertvarkyti Chicagos ALT skyrių. Altui reikia naujų jėgų, naujo kraujo, nes kitaip galima susilaukti liūdnų dienų. Apie Alte reformų reikalingumą visą spauda rašo, bet užkietėjusios širdys jų nesupranta.

Gruodžio mėn. 16 d., 7 v. vakare B. Pakšto salėje, 3800 So. California Ave.

Dr. Eduardas ir Marija Jansonai

Eduardas ir Marija Jansonai švenčia dvigubą sukaktį

Dr. Eduardas ir Marija Jansonai, gyveną Bostone, praeitą mėnesį minėjo dvigubą sukaktį --sidabrinės vestuvės ir Eduardo 50 metų amžiaus sukaktį.

Jansonai Bostone yra žinomi visuomenininkai, Cape Code turį

vieną gražiausių lietuviškų vasarviečių "Audronė". Jų dviguba sukaktis išpuolė lapkričio 26 d., tačiau didesnio masto sukakties minėjimas atidedamas į ateinančios vasaros pradžią, kuris įvyks Audronės vietoje CapeCode, kur gražioje gamtoje ir erdviose patalpose galės sutilpti visi norintieji jubilatus pasveikinti ir pasisvečiuoti.

O dabar keletas brožių iš Jansonų gyvenimo.

Eduardą Jansoną man teko pažinti iš pat jaunystės, nes kartu lankėme gimnaziją. Jis yra žemaitis, kilęs iš Akmenės, Mažeikių apskr. Baigęs Vytauto Didžiojo Universitetą Kaune, teisės mokslą gilino Vokietijoje, Tübingeno universitete, kur gavo teisių daktaro laipsnį.

Studijuodamas Kaune, kaip atsargos karininkas ir skautas, aktyviai dalyvavo studentų atsargos karininkų korporacijoje Ramovė, skautų drugovėje, teisininkų ir kitose organizacijose.

1936 m. lapkričio 26 d. su Marija Venciute-Garmiene sukūrė šeimą. Marija buvo geriausia talkininkė Lietuvoje ir dabar tremtyje.

Lietuvoje Jansonai stipriai reikšėsi pramoninės gamybos ir

ekonomijos srityje. Turėjo keletą bendrovių ir joms vadovavo. Taip pat turėjo nuosavą vyno fabriką ir vyno acto gamyklą Aukšt. Pamenunėje, viešbutį Vilniuje, elektros stotį - maldūną, kino teatrą ir kt. Įmonės bei nuosavybės, kurioms asmeniškai vadovavo.

Vėliau nuosavybės suvalstybinus, karo metu Dr. E. Jansonas tarnavo Vilniaus miesto savivaldybėje viešbučio trusto direktoriumi.

Sovietams antrą kartą okupuojant Lietuvą pasitraukė į Vakarų ir kurį laiką gyveno Vienoje, Wurzburg, Kirchheim-Teck ir Felbach, kur dirbo kaip UNRRA, vėliau IRO, teisinis patarėjas ir apylinkės teisėjas Kirchheime ir Weilheim apylinkėse. Vėliau jis dirbo IRO centre Bad Comstatt kaip chief counsellor ir turėjo gavęs advokato teises ginti bylas vokiečių ir amerikiečių teismuose.

Iš Vokietijos Jansonai 1949 metais emigravo į Australiją, kur išgyveno pusę metų Adelaidėje. Ten abu buvo įsijungę į Lietuvių Bendruomenės veik-

mą. Dr. E. Jansonas išbuvo 5 metus vyriausiojo garbės teismo pirmininku ir tarybos nariu, taip pat buvo teisininkų draugijos pirmininku ir priklausė ats. karininkų sąjungai ir kitoms organizacijoms.

Adelaidėje Jansonui buvo suteikta teisė stoti Vyriausiąjame Teisme kaip tarptautinės teisės ekspertui.

1955 m. Jansonai atvyko į JAV ir pradėjo gyventi ir dirbti New Yorke, kur Edvardas gilinio studijas New Yorko universiteto biznio administracijoje ir sąskaityboje.

Nusipirkus Cape Code vilą Audronę, Jansonai persikėlė gyventi į Bostoną, kur Edvardas dirba kaip revizorius - kontrolierius John Hancock Life Ins. Co. ir ruošiasi dėti Universitete tarptautinę ekonomiją, o Marija Jansonienė vadovauja ir tvarko vasarvietės Audronė reikalus.

Edvardui ir Marijai Jansonams, švenčiant šią dvigubą sukaktį, linkiu geriausios sveikatos ir pasisekimo dar ilgai laiminingai gyventi ir dirbti lietuviybės išlaikymo darbą.

Vyt. G.

Artinantis šventėms užsakykit Dirvą savo artimiesiems

Artinasi Kalėdų šventės ir Nauji metai. Rūpinsitės, ką dovanoti savo artimiesiems ir tolimiesiems bičiuliams.

Dirva tikrai gera ir per visus metus atsimeinama dovana. Užsakykit ją dar neskaitantiems jūsų kaimynams arba kituose kraštuose gyvenantiems, kurie patys neišgali užsisakyti.

Naudokitės čia pridėdama atkarpa ir tai padarykit dabar, kad laiku galėtumėm pranešti apie jūsų dovaną.

Jei jūs neturite tokių artimųjų, kurie Dirvos neskaito, jūs užsakykit Dirvą lietuviams moksleiviams ar neseniai iš Lietuvos atvykusiems ir gyvenantiems Vokietijoje. Užsakykit džiovininkams ar seneliams, gyvenantiems prieglaudose. Tokių adresų mes turime, ir gavę mokėstį, tuoj pranešime kam Dirvą siunčiame.

Užsakant prašome naudotis šia atkarpa:

DIRVA
6907 Superior Ave.,
CLEVELAND 3, Ohio

Prašau siųsti Dirvą, kaip švenčių dovaną, šiuo adresu:

Už metus siunčiu \$10.00

Už pusę metų siunčiu \$ 6.00

Mano adresas:

"O AŠ 600 DOL. UŽMOKĖJAU

už tokį aparatą, koks čia tik 350 dol. kainuoja", net išraudo ponias. Žemiausios kainos Gradinsko TV, radijų ir stereo patefonų krautuvė, 2512 W. 47th Str., Chicago Ill., FR 6-1998.

Lietuvos kariuomenės šventės proga Chicagoje buvo surinkta Lietuvos karo invalidams 114 dolerių. Nuotraukoje atpažinti: P. Gaučys, Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis, G. Balzaras ir G. Miežė-V. Noreikos nuotrauka

Netikėtai ir staiga išsiskyrus iš gyvųjų tarpo mūsų uoliam Lietuvos patriotui, laikraštininkui, rašytojui, poetui, lietuviybės platintojui

A. A.

JUOZUI TYSLIAVAI,

didelio liūdėsio valandoje, reiškia giliausią užuojautą likusiai velionio žmonai VALERIJAI, sūnui JUOZUI ir giminėms

Advokatas Jonas Bagdžiūnas-Borden ir jo žmona Elena